

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 28 JANUARI 1917.

HUFVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY.

Från scenen och estraden

FÄDERNESLAND, EINAR CHRISTIANSENS nutidsskådespel, hvilket rönt en mindre vanlig framgång på den danska nationalscenen, ges nu på Intima teatern härstädes. Det påstås att stycket ursprungligen skulle varit en roman, författad för många år sedan och berörande fransk-tyska kriget 1870-71. Sedermera har romanen blifvit ett skådespel med det 1914 utbrutna världskriget som bakgrund. Därmed må nu vara hur som helst — scenernas novellistiska karaktär kan nog ge skäl för påståendet — skådespelet är i alla händelser intressant och delvis gripande. När i förspelet den 17-åriga grefvedottern Mona får veta, att hennes trolovade stupat i kriget någonstades i kolonierna, och hon under utbrottet af sin sorg öfver det meningslösa mordandet, som beröfvat henne den älskade meddelar sin far att hon om

Einar Christiansen: "Fädernesland"

på Intima teatern.

Slutscenen: Mona (fru Erastoff),

Anthio (hr Hanson).

Ateljé Jæger foto.

några månader skall bli mor, har författaren med detta anslag på ett verkningsfullt sätt satt åskådaren in i stämningen. När handlingen begynner 23 år senare, är Mona en i livvets skola luttrad och pröfvad kvinna, som helt går upp i kärleken till sin begåfvade son, en ung ingenjör vid namn Anthio. Men denne Anthio är icke blott en framtidsman på det fredliga arbetets fält, under moderns inflytande har han också blifvit en afgjord motståndare till kriget och äfven till nationalitets-idén — i hans kosmopolitiska åskådning finns intet rum för begreppet fädernesland, följaktligen kan han icke strida för detsamma, så mycket mindre som han är individualist och anser att det är hans skyldighet att framförallt bevara sig själf. Inga skäl i världen kunna förmå honom att äfventyra sitt lifskall för att deltaga i det officiella

slagsmål som kallas krig. Han har omkring sig en hel del liktänkande unga vänner, men de af falla ögonblickligen, när de inkallas till vapenöfningen, medan Anthio däremot lämnar landet och sin fästmo och far till en fjärran trakt för att viga sitt lif åt arbetet. Men så bryter världsbranden ut, vid underrättelsen härom ramla hans teorier som korthus, han känner att hans plats är ingen annanstädes i världen än hemma och han reser hufvudstupa, inställer sig vid fronten, får kort därefter båda benen krossade af en granat och dör på ett sjukhus i moderns armar. Man får ej rätt klart för sig, huruvida författaren med sitt stycke velat utfala, att fäderneslandet är det högsta såväl för individen som för folken, och att hvilka oppositionella meningar man än må hylla i fredens dagar — då hemmet, fosterjorden behöfver sina söners skydd, är det raskänslan, som ger utslaget, kosmopoliten blir patriot. Den tendensen är i hvarje fall icke den sämsta.

Fru Erastoff och herr Hansson uppbara hufvudrollerna, modern och sonen. Den förnämnda löser sin svåra uppgift med en artistisk mogenhet, som ställer det mesta af hvad hon hitills utfört på denna scen i skuggan, och ändå kan den sympatiska artisten se tillbaka på flera förträffligt burna roller. Men här ådagalägger fru E. en finhet och utvecklar en värme i spelet, som kommer inspirationens gräns nära. Särskildt i scenen vid sonens dödsbädd är hennes tolkning af moderskärelekens höghet gripande och sann. Herr Hanssons intelligenta och linjeskarpa spel ansluter sig godt till Anthios karaktär, och äfven han når i dödsscenen det stora. Fru Molander som Anthios trolofvade är alltigenom mjuk och lyrisk, och hvad de öfriga rollnehafvarna beträffar, finns det egentligen ingen af dem som vacklar i hållningen.

Det blef en gifvande premiär Dramatiska teaterns senaste: de tre enakterne "Ordens komedier" af Arthur Schnitzler; alla tre stodo dock icke på samma höjd, det var hufvudsakligen tvåan i cykeln, som skapade den lysande framgången. Dess rubrik, "Den stora scenen", svarade också fullständigt mot innehållets kvickhet, illuderande människoframställning och dramatiska eld. Motivet är en ung ryktbar skådespelares erotiska förvecklingar, hans lättvindiga och ansvarlösa sätt ätt reda upp en för honom ytterst vanskligh situation — en kärleksförbindelse med en annans fästmo — och hans häpnadsväckande förmåga att därvid ljuga sig ifrån alltsammans, så att ej blott den stackars fästmannen utan också han själf ibland tror på hvad han säger. I denna Ordens komedi, där skådespelaren som den äkta frasmakare och naiva humbug han är tecknad, bollar med känslor som clownen med buteljer, ger sin hustru de heligaste försäkringar om sin kärlek och strax derpå röjer sin känslas obeständighet, hycklar och bedyrar, deklamerar och ironiserar, har Anders de Wahl kommit en roll som skapad för hans nyansrika komiska talang. Fullständigt ett med uppgiften naglar han formligen fast åskådaren vid sin prestation, och när denne Kondrad Herbot i den bravurmässiga slutscenen kommer inrusande från teatern, iförd Hamletdräkten, och omfamnar sin djupt kränkta hustru, tvingande henne att följa sig under ett ordflöde, hämtadt ur någon af hans klassiska roller, finns väl ej en bland publiken, som icke erfar den där kittlingen i hudcellerna, hvilken alltid ger sig tillkänna hos människan inför lifvets eller konstens stora affekter. Fröken Kolthoff i hustruns roll är förträfflig med sitt sordinerade spel och sin varma röstklang. Nils Personne ger en fin och roande bild af teaterdirektören, och fru Raphael som en teatervurmig flickunge, hvilken icke är inne på scenen mer än cirka fem minuter, hinner det oaktadt karaktärisera den lilla roligt tecknade företeelsen så att man minns

"Fädernesland". Scen ur första akten. Gemma (fru Molander), Anthio (hr Hanson). Ateljé Jæger foto.

henne. Fästmannens rätt gråmelerade parti har Gösta Hillberg fått på sin lott, och han sköter sig samvetsgrant. Numro ett i cykeln, "När maskerna falla", framställer en äktenskaplig uppgörelse efter bepröfvadt mönster, men scenerna lida af en viss tyngd och deras verklighetsvärde torde kunna diskuteras. Dialogen är dock både sjäfull och dramatiskt lefvande och de tre rollerna, mannen, hustrun och vännen, äga i Emil Hillberg, fru Håkanson och Aug. Palmegediget konstnärliga folkare. — Slutkomedien "Bacchusfesten", hvilken hellre bort inleda det hela, drar hastigt förbi och gör föga verkan. Här är det mannen, som hejdar sin hustru i samma ögonblick hon står i begrepp att med sin älskare resa ifrån honom. Saken låter tämligen lätt ordna sig, eftersom hustrun inte riktigt vet hvad hon vill, älskaren är en fiant och mannen en kraftkarl. Hr Hedqvist utför mannens roll och gör det bästa möjliga af sin scen, medan fru Zanderholm och herr Käge här fått uppgifter, som ligga ganska ogynnsamt till för deras talang. — Sedan detta skrefs har programmet undergått den förkortningen att numro ett i serien strukits. Hvarför icke hellre låta "Bacchusfesten" försvinna, som faktiskt är svagast?

Vasateatern bjuder till omväxling med de lättfotade farserna på en engelsk detektivpjäs: "Diamanten", af ett par herrar Nodges och Percyval, i hvilken hr Victor Lundberg som en knipslug f. d. brottmålsadvokat är verkligt rolig, och hans komik af denna gång icke farsens utan det bättre lustspelets. Själva stycket saknar nog ett och annat af hvad den sortens dramatik behöfver för att slå an, nämligen en spännande och invecklad handling, men sämre saker ha vi också sett... utan att gnälla.

Konseriföreningen arbetar intensivt som vanligt och får också tack för sitt arbete af en talrik och intresserad publik. En torsdagsafton medverkade m:me Cahier med några härligt sjungna sånger af Liszt och Tschaiowsky. För öfrigt upptog programmet den gången en symfonisk dikt "Varde ljus" af Natanael Berg, ett stycke politik satt i musik, och därtill en musik, som hufvudsakligen förbluffade genom sitt nervretande orkesterbrak.

Som balans hade man ansett nödigt att anbringa en fin och behaglig Haydn-Symfoni; visserligen blef kontrasten betänkligh, men åhörarne erinrades samtidigt om att det finns en musikens himmel, till hvilken de trogna kunna fly efter de ohyggliga stunderna i musikens Gehenna. — Vid ett senare program påbörjades serien af Johannes Brahms symfonier med ettan som grandios inkörsport. Att höra Brahms är en upplevelse, han tillhör dem, som göra svärdshugg tvärs igenom själarne. Programmet utfylldes af en pianokonsert af Tschaiowsky, b-moll op. 23, ett briljant virtuosstycke, något profant som sällskap åt Brahms, men glansfullt speladt af fru Sigrid Schneévoigt, och som slufnummer, "Vildmark", en symfonisk dikt af Oskar Lindberg. Vildmarken skall vara tillfinnandes i Dalarna, berättar programmet, men musiken säger platt ingenting om terrängen i fråga. Den kan anpassas efter hvilken obunden bit skogs- och bergsnatur som helst. Tonmålningen är emellertid kunnigt gjord — all respekt! — men gjord är den. Af skapande fantasi finns föga.

ARIEL.

MARKUSKYRKAN I VENEDIG

blef i förra numret helt hastigt och lustigt förflyttad till Ceylon för att där representera ett hinduiskt tempel. Denna något djärfva transport bör icke vålla smärta hos vännerna af Venedigs härliga arkitektur, ty templet står fortfarande kvar där det skall stå — och redaktionen gör afbön.

Vintersol.

DU LER SÅ BLID OM VÄREN,

du varma, stolta sol;
du väcker lif i snären
bland vide och viol —
du lyser ljufvig sommar,
när allting ler och blommor
och lyckodrommar gro;
du glimtar klar om hösten,
när stormen stämmer rösten
och fältens skördar digna.
Men varmast vi välsigna
ditt gyllenljusa flöde
kring hvita slätters öde
och vinterlysta ro!
O, sol i stilla dagar
kring vinterhvita hagar
och röda stugors bo!
Då blånar rymdens kupa
så hög som aldrig förr,
där hvita klintar stupa
högt öfver barrskogsgrönskan.
Då möter hjärtats önskan
en öppen hjärtedörr;
och veka tankar dugga
som tö från grenars galler
i drivvans blåa skugga.
Då klarnar det, då faller
det gråa och förgångna,
som hållit hårdt oss fångna
i skumma dar och nätter,
och allt blir ljus och tro!
O, sol kring tysta slätter
i vinterns hvita ro!

KERSTIN HED.

Prenumerationspris:

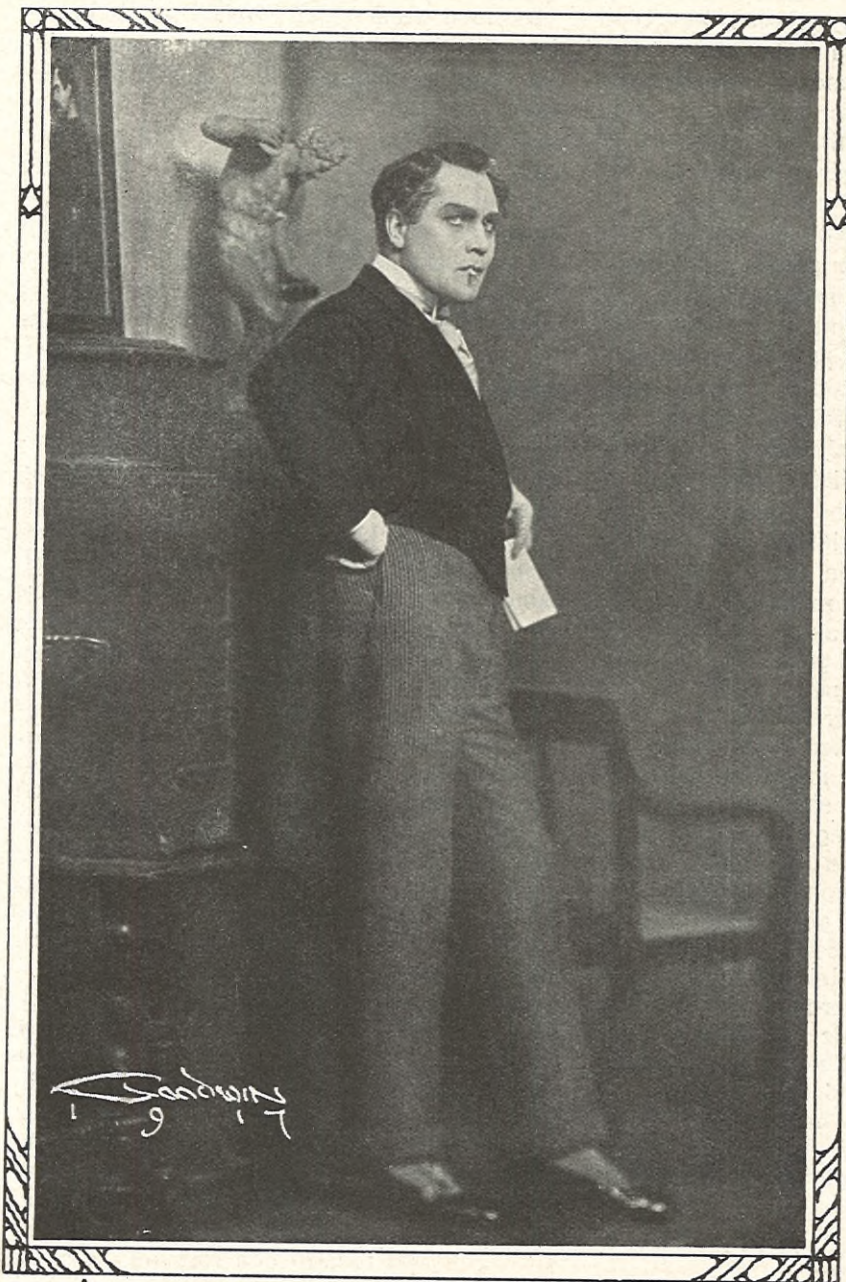
Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år.....	Kr. 7.50	Helt år.....	Kr. 9.50
Halft år.....	» 3.90	Halft år.....	» 5.—
Kvartal.....	» 2.—	Kvartal.....	» 2.50
Månad.....	» 0.80	Månad.....	» 0.90

Iduns byrå och expedition, Mästernuellsgratan 45.

Stockholm.		Stockholm.	
Redaktionen: Riks 1646. Allm. 98 03.	Expeditionen: Riks 1646. Allm. 61 47.		
Kl. 10—4.	Kl. 9—5.		
Red. Högman: Riks 86 60. Allm. 4 02.	Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 61 47		
Kl. 11—1.	Kl. 9—5.		
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.			

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:		Utländska annonser:	
30 öre efter text.		35 öre efter text.	40 öre
35 öre å textside.		å textside.	20% förh.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.		för särsk. begärd plats.	

Arthur Schnitzler: "Den stora scenen" på Dramatiska teatern.
Kondrad Herbot (hr de Wahl), Sophie (fröken Kollhoff).
Goodwin kamerabild.

ÅSKA. Af Annie Åkerhielm.

LATER DET ICKE SOM EN SAGA ATT VI — VI SOM HUNNIT lifvets middagshöjd eller ett stycke förbi den — upplevat så lugna tider som de, hvilka rådde för en trettio, fyrtio år tillbaka? Ofta nog önskade vi då, i barnsligt eller ungdomligt öfvermod, att det ville "hända någonting" därute i den stora vida världen eller hemma i vår egen lilla värld. Det var så stilla, ute och inne, att hela den civiliserade mänskligheten fylldes af sorg och fasa öfver en sjö- eller järnvägsolycka, hvar på jordklotet den än inträffat, och den enskildes lif fick ett inslag af själsskakning, allvar och patos genom ett sjukdomsfall i bekantskapskretsen, en eldsvåda i grannskapet eller till och med en ordentlig sommaråska.

Huru väl jag minnes dem, dessa goda gammaldags åskväder som alltid, med en regelbundenhet, hvilken naturen nu tyckes ha aflagt, föregingos af några dagars tryckande värme och efterföljdes af kyligare, klar och hög luft. De infunno sig vanligen på nätterna — eller har jag kanske glömt de åskväder, som ägde rum på dagen. Och hvad de voro vackra att se och höra! Det skulle på den tiden ansetts som ett straffvärdt lättsinne att, som vi nu oftast göra, vända oss om och somna, när åskdundret väcker oss. Hvar och en af husefs medlemmar skulle stiga upp och kläda sig, det kom icke i fråga annat. Åskvädret behandlades helt annorlunda ceremoniöst än nu. I ett rum på nedre botten, om sådant fanns att tillgå, skulle man samlas, husbondfolk, tjänare och gäster. Alla fönster,

alla spjäll stängdes och långt från fönstren skulle man sitta. Husfadern samlade husets kontanta tillgångar i plånboken, husmodern hade de små i och kring knäet och silfverkorgen bredvid sig. Man talade med dämpade röster om allvarliga ting. Regelbundet framhölls som ett tröstande moment, att döden af åkslag var den lättaste man kunde finna. Hvar blyxt beledsagades af en passande kommentar: "O, en sådan blyxt! Det var den starkaste vi sett i natt." Och så blef det tyst; alla räknade för att bedöma afståndet. Hann man räkna till tjugo innan knallen kom, var det icke någon omedelbar fara. När åskans sista dofva rullning förtonat, började de dämpade rösterna samtale på nytt.

Fanns det i sällskapet någon riktigt rädd gammal tant, så kunde det väl hända, att det åtminstone för ungdomens del kom ett muntrande inslag i högtidligheten. Men annars var det att "hålla åska", som jag då kallade det, en genomgående allvarlig akt. Var hemmet riktigt religiöst, lästes i psalmbok och bibel. Dog åskvädret bort i fjärran och skyarna skingrades, kunde det väl hända att, som i Beethovens pastoralsymfoni, en oskyldig glädjestämning bröt fram; psalmboken lades undan och kanske sattes kaffepannan på. Sedan skildes man och njöt, om himlens utseende var riktigt betryggande, med godt samvete sin morgonhvila.

Med ett vemodigt leende tänker man nu på dessa nattliga sammankomster, som på allt det andra svunna, glömda och döda. Det låg dock stämning och en viss hemlifvets poesi öfver dem; de voro ett utslag af den starka, rena familjedriften att hålla samman, enas i sorg och ängslan som i glädje. Kanske äro vi modigare nu, den gamla åskrädslan, som stundom, det måste medgifvas, tog sig rent abnorma uttryck, har hunnit bli en nästan okänd företeelse — och dock, månne det icke vittnar om mer äkta själsstyrka att våga se ett lifsläges allvar i ögonen än i att blott skämta bort faran och förneka den?

Stundom undrar jag, om den tidens människor, i fall det vi nu upplefva plötsligt brutit in öfver dem, skulle ha tagit det som vi. Ja, jag vet, den tiden var mindre medvetet nationell än vår — men också mindre uppsåtligt antinationell. Fosterlandskänslan låg i dvala, den stod lågt i kurs hos tidens unga och moderna, hvilka följde de då nya kosmopolitiska tankarnas triumftåg; och dock, kanske sof ej fosterlandskänslan djupare än att stora händelser skulle kunnat väcka den. Nu är den vaken hos en del af oss, men hos en del sofver den dödssömn. Då voro icke de inrepolitiska

Sänd Edra

Klädningar, Blusar, Kappor till Kemisk Tvättning eller Färgning, Gardiner, Möbelyger, Kud-dar m. m. rengöras snabbt och omsorgsfullt hos A.-B. C. O. Borgs söners Fabriker & LUND.

Mattor, Gardiner, Möbelyger, Dräkttyger.
Konstnärligt verkingsfulla mönster och färgsättningar. Prover sändas till påseende. Angiv noga vad som önskas.
Kenstfliten, G:la Högskolan, Göteborg.

klyftorna så breda och djupa, att de ej skulle kunna pressas samman genom känslan af en gemensam yttre fara. Det är möjligt att hand skulle funnit hand, att ord, glömda af alla, samtidigt skulle vaknat på allas läppar — att vi skulle känt oss som en familj i ett gammalt fadershem, kring hvilket blixtar ljungade och åskor dånade, där fjärran brand-sken lyste genom fönstren och där nästa flamma kunde slå tändande ned. Det kan hända att vi hade bestyrt om vårt hus, enkelt och själfallet som de gjorde under åsknätterna, så att hvar och en skulle vara redo när ljungelden kom, och att hvar och en af de vuxne visste hvilket barn och hvilken ägodel han skulle taga på armarna och bära ut ur det brinnande huset. "Åskeld fänder så hastigt", hette det, "då blir ingen tid till eftertanke. Vi måste tänka nu, innan skrällen griper oss." — Det hände väl också mången gång under sådana nätter, att två syskon, som tvistat om dagen, kröpo samman och ömsesidigt hviskade "förlåt!" — ett sådant "förlåt" som aldrig kommer, så länge den ena parten står i ohämmad själfrittärdighet och väntar med girig vällust på den andras förödmjukelse.

Hade vi ändå kunnat så genomleva vår besökelses tid, då hade den en gång under kommande fredsår blifvit en af dem, till hvilka tanke och sägen gärna återvända, emedan de äro mättade af en det förflutnas poesi som doftar starkt som timjan. Finnes det då ännu barnbarn, som bedja mormödrar berättas, skulle de flockat sig kring deras knän och säga: "Mormor, berätta om den stora ofredens år!" Och minne skulle kommit fram efter minne, till dess väggurets visare obehagligt manade barnen till sängs. Men som det nu är, skall den gamla skaka på hufvudet och säga: "Fy, barn, det var en stygg tid, en förfallotid här i landet; ju mindre vi tala om den, dess bättre. Eller finns det något sorgligare, än att hvar och en söker sitt, när alla blott borde söka det gemensamma; att de som höra samman tvista intill dess deras steg äro för dörren, som skola bära dem bort?" Och hon skall blifva allvarlig och tyst för resten af kvällen.

Huru skulle vårt lif i dessa dagar förflutit, om faran sålunda enat oss i stället för att söndra oss bittrare än tillföre? Det ligger en vemodig njutning i att tänka, huru allt det partiskiljande skulle lagts åsido med en tyst öfverenskommelse: efter kriget — huru äfven vår konung skulle kunnat räcka den samlade riksdagen sin hand med

orden: jag vet af inga partier mer, blott svenskar. Huru dessa riksdagar, som stå kvar i vårt minne i ynkedomens tecken, där vi åhörare tyckte oss sitta som i en instängd stugluft, som kom oss att drä djupt efter andan, när vi trädde ut i det fria, skulle blifvit "försvars-riksdagar" i en betydelse af ordet, som vårt land hittills icke känt. Huru alla dessa gamla tvistefrågor från fredens dagar, kommunal rösträtt och kvinnorösträtt, totalförbud och kommunalt veto, skulle syntas värdelösa och meningslösa som gammalt kotiljongsglitter i ett sorgehus — att nu icke tala om frågan, huruvida det ena eller andra partiet skall kunna bilda en "regeringsduglig" majoritet. Den stund då gnistorna från det brinnade grannhuset regna öfver taket, är det stunden för man och hustru att tvista om röda tapeter eller blå? Hade vi som folk haft nationellt lif i våra ådror, skulle dessa riksdagar ha känt blott en omsorg, en fråga: att göra vårt land starkt nog att värna sig och sitt. Detta ej blott rörande vapnens krigsberedskap, utan i fråga om ekonomisering med våra förråd och tillgodogörandet af våra naturliga tillgångar; alla partier, alla klasser skulle ha föflat i att bära offer, så att regeringen, hvilken den nu varit, aldrig behöft tveka att tillgripa åtgärder med uteslutande nationell innebörd. Hade vi så gjort allt hvad göras kunde för att mäktat med framgång afslå ett angrepp, då hade vi kunnat afvakta det, allvarliga, beslutssamma och värdiga, beredda för fred och beredda för krig, och de många som bedja om freden för vårt land skulle vågat inse att "bön med knäppta händer ej är nog." Så skulle vi äfven kunnat med manlig fasthet afslå en krigsfara, som feighet och undfallenhet säkrare än något annat drager med sig.

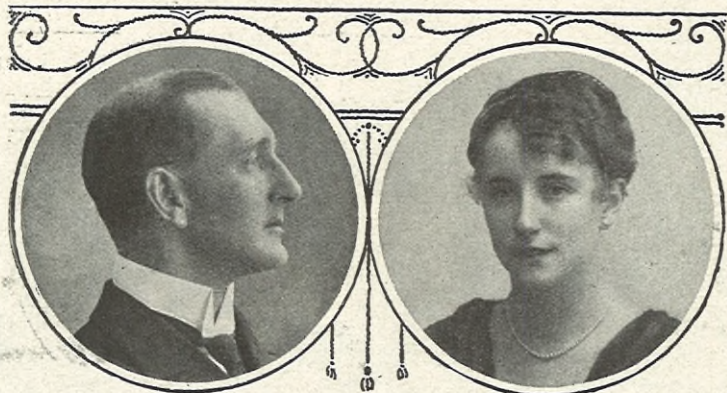
Dyrtiden skulle gifvit upphof till enkla seder, stämningen af allvarlig och samlad väntan skulle omöjliggjort det upphetsade nöjeslif, som blott är en omklädnad för en ångest, för hvilken man icke vill göra sig reda. Icke heller skulle tidsstämningen tagit sig det motsatta uttrycket, depression och guds-nådlighet, utan, som det sker i Tyskland, ett enkelt, sundt, måttfullt sällskapslif och nöjeslif skulle fortgått, teatrar och konsertsalar skulle fyllts, men genom lockelsen af verklig och allvarlig konst, gedigen musik och dramatik, och karneval och cabaret skulle lika litet haft hemortsrätt, som det kom i fråga att dansa långdans och nigarpolska under de gamla tidens åsknätter, om hvilka jag talat. Ja, så skulle det ha varit, men så är det icke. När kriget bröt ut, tänkte mången bland oss, att den stora världsoluckan dock skulle kunna för en viss liten nation medföra den lyckan att gifva innehåll åt ett ord, som nu i många år gått likt en väsenlös vålnad genom vårt språk: nationell samling. Men nu ha vi mist äfven den illusionen. Slötes fred i morgon dag, skulle detta mer än tvååriga Ragnaröksdrama ha gått vårt folk förbi så spårlost som ett hundslagsmål på gatan. Finns det verkligen ännu något som kan göra ett folk i djupare mening af detta folk? När icke världskrigets närhet, världskrigets ständiga hot och de lidanden det förde med sig kunde göra det, finnes det då något i världen som kan rädda oss? Ingenting annat — svaret ligger tyvärr ej långt borta — än kriget själf. Och måhända ej ens det, men möjligen. Men skulle vi därför kunna önska det? Det röda botemedlet är hvad man plägar kalla en hästkur, och det utmärkande för en sådan är att den lika ofta dräper som räddar patienten. Och skola vi välja, måste vi ju säga: Hellre ett sjukt fosterland än in-

tellet: hellre ett splittrat folk än ett härjadt och förblödt. Och så ha vi intet annat att göra än att låta den yra långdansen gå, medan åskvädet brakar därute. Och det churu ifrågavarande åskväder är bra mycket farligare än de, hvilka våra fäder och mödrar så troget vakade ut, och procenttalet af de småstater, som dragits med i kriget ett helt annat än af de hus som drabbas af åska. Vi måste sätta vår enda lit till att "vår Herre är de dårars förmyndare". Räddar han alltid sina myndlingar undan följderna af deras dårskap? Icke alltid, men ibland. Och detta "ibland", det är hvad vi ha att hoppas på.

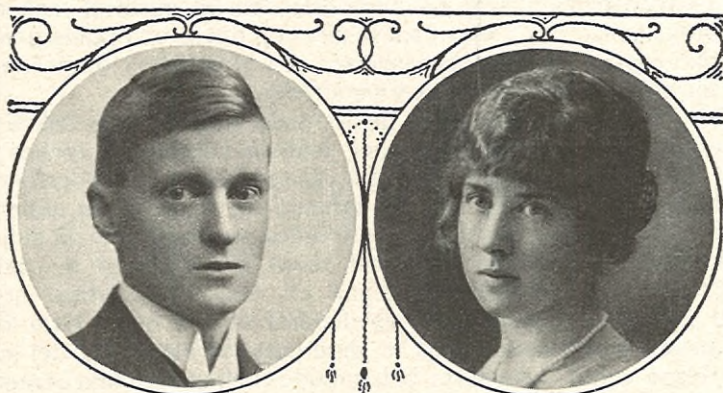
Tre societetsbröllop.

Ingénieur Carl Fredrik A:son Ugglå och fru Mea Ugglå, född Nordenfelt.

Löjtnanten Helge Bager och fru, född Dagmar Jeansson.

Hofrättsnotarien Ernst Nathorst-Böös och fru, född Anne Jörgensen.

S:ta Birgittaskolan Regeringsgatan
19—21
Textilarbeten. Gardiner, Linneutstyrselar,
Broderier och Spetsar i största urval.

Kungl. Hofjuvelerare

K. ANDERSON

Kedersgåfvor

Praktkatalog gratis och franco.

Stockholm och Göteborg.

Vårt dagliga bröd.

Hur skola vi handhafva brödkorten?

DEN PRINCIP, SOM FÖR STATEN LEGAT till grund för brödkortssystemet: en rationell fördelning af befintliga förråd, bör naturligtvis äfven vara den ledande för den enskilde. Här gäller det för de svenska husmödrarna att visa hvad de duga till. Skall det hushållas på ett bestämdt kvantum, som helt enkelt icke kan öfverskridas, så måste man hitta på ett sätt att få förrådet att räcka så länge som möjligt. Då man talar till de svenska husmödrarna förutsätter man helst, att de bereda sitt bröd själfva i hemmen. Med det nuvarande systemet, blir det icke lätt att undgå hembakning; isynnerhet för familjer med barn, som behöfva rikligt med bröd. Vi åsidosätta alltså helt och hållet brödransonen och syssla endast med den tillåtna mjölkkvantiteten. Den uppgår som bekant till 250 gram per dag och individ eller $1\frac{3}{4}$ kilogram i veckan. Ju mer vi kunna hushålla med mjölet, ju bättre för landet och oss själfva. Ett rationellt tillvaratagande betyder detsamma i detta fall som att utdryga vår ranson så mycket som möjligt. Hade vi endast fullt upp af potatis och gryn till billigt pris vore saken ganska enkel. Men som det nu är, får man vara glad så länge icke dessa förnödenheter tryta eller springa upp till sådana pris, att de bli oåtkomliga för det stora flertalet. Men så länge de finnas böra vi använda dem.

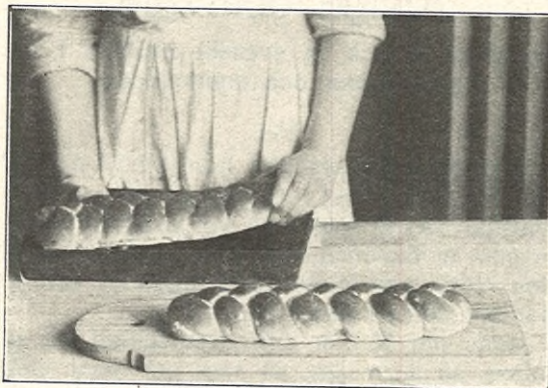
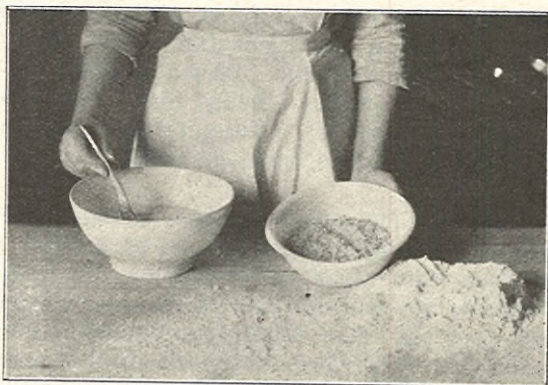
Om man hade kunnat räkna med en afsevärdt större potatisskörd förra året, skulle brödsädesbristen aldrig blifvit så svår. En intensivare potatisodling till nästa höst skulle betyda, att landets nuvarande bekymmer för brödet lättade. I både hvet- och rågbröd kan man tillsätta en 15 à 20 % potatis och om så kunde ske öfverallt, betydde det att landets brödsädesåtgång minskades med en femtedel. Så länge vi hade potatisflingor till bakning, voro dessa alldeles förträffliga, men hvad tjänar det till att tala om dem nu? Om det inte kunde väckas en opinion bland husmödrarna, som åstadkomme det storverket att mera potatis odlades — t. ex. på obrukadt land — till nästa höst och den nedlagda tillverkningen af potatisflingor toges upp igen. Att blanda potatis i degen går också an, och ett par recept på sådant bröd skola här meddelas för fullständighetens skull. Andra medel till att spara på mjölförråden äro utökning med gröt af kornflingor, hafregryn eller risgryn. Dessa metoder ha pröfvats af den dyrtidskommission, som tillsatts af Stockholms stads lifsmiddelsnämnd och som räknar med fröken Ingeborg Schagers värdefulla hjälp. En del recept, som här nedan meddelas, ha utpröfvats af fru Elisabeth Östman-Sundstrand, välkänd för alla Iduns läsare som redaktör af vår köksalmanacka sedan flere år tillbaka.

Vi börja med två bakrecept på bröd med potatis.

Franska bröd med potatis.

400 gr. kokt, rifven potatis (8 dl.) 1 tesked salt.
400 gr. hvetemjöl (8 dl.) 10 gr. fett (smör)
10 gr. jäst, 2 msk. vatten. 10 gr. d:o till formarna.

Beredning. Degen göres på kvällen med kall potatis och alla ingredienserna från början, hvarefter den fylles i små, väl

Bröd bakas af risgrynsgröt.

smorda formar och får jäsa öfver natten. På morgonen ställas formarna på en plåt i varm ugn och bröden gräddas ljusbruna och serveras genast.

Rågsiktlimpor med potatis (4 à 5 st.)

1 lit. vatten 50 gr. jäst
80 gr. torrmjöl 1 1/4 dl. 1 msk salt
425 gr. rågsiktmjöl 8 msk sirap.
460 gr. hvetemjöl 8 pomeransskal l. 4
210 gr. potatisflingor msk. fänkål.

Beredning. Degen göres som vanligt. Sirapen värmes så den blir tunnflytande, pomeransskalen kokas, det hvita borskäres och skalen skäras i fina pärningar, fänkålen stötes fint och blandas jämte sirapen och saltet i degen, då den arbetas om. Bakas ut till 4 à 5 limpor, gräddas i ordinär ugnsvärme.

Ännu kan man få köpa både kornflingor och hafregryn. Därför ha vi här några användbara recept.

Kryddbröd med kornflingor (4 bullar).

2 dl. kornflingor, 80 gr. 50 gr. jäst
1 lit. vatten 3/4 dl. sirap, 100 gr.
1/2 kg. hvetemjöl 1 msk. salt
1/2 kg. groft rågmjöl 1 msk. fänkål.

Kornflingorna sköljas och kokas med vatten till gröt. Då gröten svalnat något, arbetas den med de öfriga ingredienserna (fänkålen finstött, jästen utrörd med litet ljumt vatten) till en smidig deg, som får jäsa upp. Degen arbetas därefter om och bakas ut till 4 runda bullar, hvilka få jäsa upp, naggas och gräddas i varm ugn. Öfverblifven gröt kan också användas, bör då först värmas något.

Hvetebullar med kornflingor (2 bullar).

2 dl. kornflingor, 80 gr. 1 lit. hvetemjöl, 540 gr.
1/2 lit. vatten 15 gr. jäst
1/4 lit. mjölk 1 tsk. salt.

Degen göres som i föregående recept och bakas ut till 2 runda bullar, hvilka få jäsa upp, naggas och gräddas i varm ugn.

Rågmjölslimpor med kornflingor (4–5 st.)

4 dl. kornflingor, 160 gr. 2 lit. groft rågmjöl, 1
1 lit. vatten kg. 100 gr.
1/2 lit. skum. mjölk, 1 msk. salt
kärnmjöl eller sur 1 msk. sirap
mjölk 8 pomeransskal eller
50 gr. jäst 4 msk. fänkål.

Kornflingorna sköljas och kokas med vatten till en gröt. Då gröten svalnat något, arbetas den med den värmda mjölken, jästen och en del af mjölet till en smidig deg, som får jäsa upp. Sirapen värmes, så att den blir tunnflytande, pomeransskalen kokas, det hvita borskäres, och skalen skäras i fina pärningar (fänkålen stötes fint) samt blandas jämte saltet i sirapen, hvarefter allsammans hålles i degen, när den arbetas om. Äfven resten af mjölet tillsättes nu. Ej för varm ugn. Om kärnmjöl eller sur mjölk användes, värmes den mycket försiktigt under vispning.

Mörkt formbröd med kornflingor (1 bröd).

1 dl. kornflingor, 40 gr. 3/4 dl. sirap
1/4 lit. vatten 1 tsk. salt
400 gr. groft rågmjöl 50 gr. jäst
200 gr. hvetemjöl 10 gr. smör (till formen).

Kornflingorna sköljas och kokas med vatten till gröt. Då gröten svalnat något, göres degen som vanligt, men med alla ingredienserna från början. Då den är uppjäst, arbetas den om och lägges i en smord form. När den ånyo är väl uppjäst, insättes formen i ugnen, och bullen gräddas långsamt färdig, mot slutet i något svagare ugnsvärme (tills. 2 tim.)

Cakes med kornflingor (24 st.)

100 gr. kornflingor 1 tsk socker
1 dl. mjölk 1/2 tsk. salt
200 gr. hvetemjöl 1 tsk. hjorthornssalt
40 gr. smör

De sköljda kornflingorna få svälla i mjölet minst en half timme. Därefter iröres mjölet, det smälta smöret, salt, socker och hjorthornssalt, upplöst i litet vatten. Degen kaffas ut till 1/4 cm. tjocklek, naggas och skäres i fyrkantiga kakor, hvilka gräddas i ordinär ugnsvärme.

Af hafregryn kan man få mycket välsmakande bröd, men man bör handskas försiktigt med tillsatser af hafremjöl, om man händelsevis skulle ha sådant i öfverflöd. Endast en sjättedel hafremjöl mot vanligt mjöl kan man använda. Det är för öfrigt ett dyrt

Pellerins

Grädd- och Växt-Margarin

ersätta det finaste mejerismör.

tillvägagångssätt, som föga är att rekommendera. Då är hafregrotsbrödet bättre.

Hafregrotsbröd. (4 st.)

1/2 lit. hafregrynsgrot	225 gr. grahamsmjöl
(rester) l. 2 dcl. ångpreparerade hafregryn (1 hg.) och 1/2 liter vatten.	omkr. 8 hg. hvetemjöl
4 dcl. mjölk	40 gr. jäst
	1/2 msk. salt (7 gr.)
	40 gr. smör l. flötyr

Beredning. Finnes kokt hafregrynsgrot värmas den något och utröres med mjölken, och degen tillredes. I annat fall kokas grynen med vattnet till gröt, som får svalna och blandas med mjölet till en deg. När degen omarbetas, tillsättes om så önskas 1 dcl. sirap och 1 msk stött fänkål. Degen utbakas till 4 runda bullar, hvilka läggas på smorda plåtar, få jäsa upp väl, naggas och gräddas i varm ugn under omkring 20 minuter.

Att utöka mjölet med risgrynsgrot, som naturligtvis beredes af den billigaste sortens risgryn — men de äro icke särskildt billiga ändå — blir bäst till finare hvetebröd. Vi meddela här några recept.

Hvetebröd med risgryn I.

2 dl. risgryn, 166 gr.	4 lit. hvetemjöl, 2 kg.,
1 lit. vatten	160 gr.
1 lit. mjölk	50 gr. jäst
	3 tsk. salt.

Risgrynen sköljas och kokas med vattnet till gröt. Då gröten svalnat något arbetas den med de öfriga ingredienserna, till en smidig deg, som får jäsa upp. Degen arbetas därefter om och bakas ut till 9 runda bullar, hvilka få jäsa upp, naggas och gräddas i varm ugn. Öfverblifven gröt kan ock användas, bör då värmas något.

Hvetebröd med risgryn II.

15 dl. risgryn 124 gr.	80 gr. jäst
1 1/4 lit. vatten	1 dl. sirap
850 gr. hvetemjöl	3 msk. salt
1,250 hg rågmjöl	3 msk. fänköl.

Degen göres som i föregående recept. Bakas ut till 3 runda bullar.

Hvetebröd med risgryn III.

2 dl. risgryn 166 gr.	60 gr. jäst
1/4 lit. vatten	1 tsk. salt.
1 lit. mjölk	50 gr. smör.
3,5 lit. hvetemjöl 1 kg.	
870 gr.	

Beredning som i Hvetebröd I beskrifvits. Brödet utbakas i aflånga bullar.

Kaffebröd med risgryn.

1 dl. risgryn, 83 gr.	40 gr. jäst
1/2 lit. vatten	10 msk. socker.
1/2 lit. mjölk	100 gr. smör
2 lit. hvetemjöl, 1 kg.	30 kardemummor.
och 80 gr.	

Risgrynen sköljas och kokas med vattnet till gröt. När den svalnat något arbetas den med mjölk, mjöl och jäst till en smidig deg, som får jäsa upp. Därefter arbetas socker och smör vid, och den får åter jäsa upp. När den är färdigjäst arbetas den om och bakas ut i flåtor, som få jäsa upp och gräddas sedan i varm ugn.

Risgrynscakes (51 st.)

1 dl. risgryn, 83 gr.	1 tsk. socker
1,5 dl. mjölk	1/2 tsk. salt
200 gr. hvetemjöl	1 tsk. hjorthornssalt.
40 gr. smör	

Risgrynen sköljas och kokas med mjölken till gröt. När den svalnat något iröres mjölet, det smälta smöret, salt, socker och hjorthornssalt, upplöst i lifet vatten. Degen kafflas ut till 1/4 cm. tjocklek, naggas och skäres i fyrkantiga kakor, hvilka gräddas i ordinär ugnsvärme.

Mörkt formbröd med risgryn.

1/2 lit. risgryn 415 gr.	1 1/2 dl. sirap
1 1/2 lit. vatten	2 kg. groft rågmjöl
1 lit. mjölk	1,250 kg. hvetemjöl.
100 gr. jäst	

Risgrynen sköljas och kokas med vattnet till gröt. Då den svalnat något arbetas den med de öfriga ingredienserna till en smidig deg, som får jäsa upp. Degen arbetas därefter om och lägges i smord form. När den änyo är väl uppjäst, insättes formen i ugnen och bullen gräddas långsamt färdig.

Slutligen må påpekas den i många hushåll försummade användningen af brödkanter och torra afskurna brödkifvor. Det blir nog inte så godt om den värans numera som det varit förr, men det skadar icke att framhålla de förräfliga brödpuddingarna, som kunna göras mycket goda med en smula fruktmos eller öfverblifna syltrest, brödsoppor, som andra länders inbyggare ha lifnärt sig med, då vi behandlat vårt dagliga bröd med stor vårdslöshet, och brödets användning vid stekning till panering. Brödresten af alla slag kunna med fördel torkas i ugnen och malas på köttkvarn, hvarefter skorpmjölet, som man får, förvaras i slutna bleckburkar. Att smulor också äro bröd skola vi nu bokstafligen lära oss, och det är icke för tidigt.

Afviga och räta.

Sy-Linas intryck af svenskt nutidslif i familjekretsar och annorstädes.

XVI.

DET ÄR INTE MÅNGA DAGAR KVAR NU på det gamla året och nog är det en Guds välsignelse att man inte vet hvad ett kommande år bär med sig. Och glad är jag att jag aldrig bad Halta-Lovis lägga en stjärna för mig förra nyårsafton.

Hade jag fått år 1916 framdukadt på en gång, så hade jag, så sant och visst, döft på fläcken. Fallit ner utan lif och anda, alldeles som jag gjorde den där gången, då jag af misstag kom att slicka handen i en korg, där det låg en skjuten, död och kall hare. Fast den gången vaknade jag upp igen, men det hade jag säkert inte gjort om jag i ett slag fått veta allt jag skulle gå igenom.

Så det är då för väl att framtiden har sin förlåt, och nu inser jag också hur orätt det är att försöka blicka bakom den.

Jag har nu riktigt kommit in i Lilly Stures "namn- och städgelösa" förbund, som hon kallar det därför att alla flickornas mål och sträfvan är att "viskolas varatrogna mot det bästa inom oss". "För det finns ju så oändligt mycket godt, som ligger bundet och aldrig kommer i dagen, fastän det såväl behöfs", som den där friska glada nittonåringen hvilken kallade fröken Björkeblad för en "pipinett mamsell" — sade då vi råkades sist. Det är ett sådant lif och en sådan hänförelse på den flickan, så jag är alldeles säker om att hon kommer att utföra någonting riktigt stort en gång.

Ni kan inte tro hvad det känns ljufligt och uppfriskande att ha någonting verkligt att tänka på, att inte bara glömma sig själf i ett pinande, tröttande arbete, där timmarna rinna undan i kapp med sömmarna, som glider bort under maskinen, utan att få gå upp i — att få försvinna i någonting, som kanske kan komma att göra framtiden ljusare och vackrare och lifvet lättare att lefva för dem som kommer efter oss.

Ännu så länge står det så dunkelt för mig allt sammans, men jag känner att det

kan komma någonting ut ur det. Men fastän jag säkert är den äldsta af dem allesammen, utom Julia Björkeblad förstås, som är någon sorts osynlig hedersledamot, så känner jag mig som ett barn ibland dem, så okunnig och fåpig. Men nu är det jag som tänker läsa riktiga böcker och inte bara romaner om friherrinnor och diplomater, af dem har jag haft nog i verkligheten också. Och jag tänker inte ge mig förrän jag kan bli till någon nytta i lifvet, jag med.

Allt detta vaknade ju hos mig redan på Stora Fågelberga, men nu först är det som om tankarna började längta till handling.

Fröken Sture ville så gärna att jag skulle försöka få Gertrud och några af hennes kamrater från Stora Modehuset med — och det vill jag också. Men det är inte så lätt. Hur rar hon än är och hennes vänner också, ni skulle bara se hvad de äro eleganta och stiliga, så tror jag inte just att de bry sig om någonting annat än vackra kläder, teatrar, biografier, skvaller om kunderna och att läsa tidningar med många porträtt af "fina" människor och aktriser, aktörer och bofvar.

Så var det ändå aldrig med Mathilda Ruuth, som förresten är gift med sin källarmästare nu, och mig — för vi ville inte skvallra och vara så där ylliga, men det var ju inte så lätt, när man inte hade någonting annat att sätta i stället. Det är nog kanske så med Gertrud och hennes vänner också, bara man kommer dem in på lifvet. Jag förstår så väl att det är bland mina likställda, bland syflickor, bodflickor, frun-gå-tillhanda flickor och gärna bland tjänarna med, men det går nog inte så lätt för de äro alltid så misstänksamma mot en annan, som jag bör försöka att väcka intresset för goda böcker och ett lif som är värdt att lefva. Men för att kunna det måste de "namn- och städgelösa" hjälpa mig och jag vet att det är ingenting de hellre vill.

I går var pastorskan Young uppe hos mig en stund, medan hon var i stan, det var en kjol som jag sydde i somras som hängt ner i sidan, som jag skulle hjälpa henne med, och då försökte jag att tala om för henne allt detta nya, som jag går och funderar på. Vet ni, hon blef så glad, så tårarna riktigt kom henne i ögonen och hon sade att hon från första stund känt att jag var en riktig liten hederskrona och att hon redan fått det bekräftadt af mitt handlingssätt vis-à-vis Gudrun.

Och tänk, hon sade att hon nästan trodde att det så småningom kan bli bra mellan Gudrun och hennes man. När han kom hem från Amerika och sedan han fått hennes bref där hon visst riktigt talat om allting så dröjde det en hel månad innan han alls lät höra af sig.

— Den månaden var nog den nyttigaste och hårdaste läxa Gudrun fått i sitt lif, menade fru Agnes. För Gudrun var så öfvertygad om att hon genast antingen skulle få ett förtviflans bref från honom, där han bröt alla band med henne, eller också att han skulle komma till oss, förlåta henne och ta henne med sig. Men då dagarna gick och veckorna, utan att hon hörde ett ljud från någon, inte ens sina föräldrar, så blef hon till sist så utom sig af ovisshetens ångest, att hon skref och bad sin man komma.

Då kom han.

Lugn, manlig och värdig som alltid, men med ett djupt veck i pannan och lite grått vid fanningarna, som inte funnits där förut. Många ord sades inte, tror jag. Men när han såg hur affallen, färd och barnslig hon såg ut, så skälfde det till kring munvinklarna på honom och han sade helt stilla: — Jag har lofvat att vara ditt stöd och ditt skydd och — så som en äldre bror och allt är i ordning

i vårt nya hem — om du vill komma med mig. Fabriken i Ostervik är lämnad i andra händer och jag har nu fått min hufvudverksamhet i Stockholm.

Jag var uppe hos henne nyss och jag tyckte att hon fått någonting mer allvarligt eller snarare mer fullvuxet öfver sig. Sin man ser hon sällan till och jag tror att hon börjar längta efter honom.

Tänk att friherrinnan Douglasson är i Stockholm! Det var inte utan att jag kände mig lite stött — att inte alls ha hört något af henne. Och det märkte visst fru Agnes, för hon tillade någonting om att Gudrun så mycket som möjligt försöker undvika allt som kan påminna om det gamla.

Nåja, det kan ju vara, men härom dagen fick hon nog en påminnelse om det gamla ändå, menade jag och tog fram ur chiffonieren ett tidningsurklipp, som jag visade fru Agnes, där det stod med stora bokstäfver: "Ännu en mystisk spionerifärd. Svensk-rysk köpman och hans hustru häktade i Tyskland. Skulle köpa salvarn för ett Stockholmskonsortium. — En direktör Henrik Roberts-Franziani, född af svenska föräldrar i Libau och som hufvudsakligast haft sin affärsverksamhet på Ryssland, men bibehållit svenskt medborgarskap samt de senare åren helt och hållet varit bosatt i sin fädernestad Ostervik i Sverige, har blifvit häktad för spioneri. Hvarom meddelande ingått till utrikesdepartementet, utan att några detaljer därom för öfrigt angifvits. Hans hustru, af italiensk-rysk härkomst och som tycks haft sitt hemvist här i Stockholm under det senaste året, hålles äfven tills vidare i fängsligt förvar."

Och så följde en lång redogörelse om Henrik Roberts lefnadsförhållanden. Hopblandade i en enda röra med hans halfbrors, så de måtte rakt inte veta hvem är hvem.

— Stackars Gudrun, nu måtte hon väl fått nog af sin barndomsvän, det bör vara bland det ohyggligaste som finns att bli tvungen att förakta den man en gång älskat och sett upp till.

— Sett upp till, det tror jag knappast, menade jag.

— Man kan väl inte älska, utan att beundra, sade fru Agnes lite häffigt.

— Å jo, det går nog, fast det är svårt att förstå, jag vet att jag inte skulle kunna det, tillade jag med tanke på Fingal, den finaste och noblaste man som någonsin funnits.

När fru Agnes gått, så i stället för att ta itu med hennes kjol, så kunde jag inte stå emot att ta fram Fingals bref och läsa det för hundra gången — tror jag.

Det märkvärdiga är att det brefvet stämmer så till punkt och pricka med min nya lufsuffattning och att det riktigt ger mig en — stomme att följa efter för dagar som komma. Så här skrifer han:

"Min egen trofasta flicka, mitt jordelifs skyddsängel.

Som jag känner att de sista sandkornen i mitt lufs fimglas hålla på att rinna ut och att fyrens ljus i min sista hamn redan strålar emot mig, så vill jag tala med dig medan jag ännu kan.

Hur jag kan veta det? Jag är ju ung och stark och sådana här frysningar, de vanliga förebudena, har jag ju känt många gånger förr. Men då har det varit ute på hafvet med friska vindar susande omkring mig och med ett ansvar så stort för människor och last, att man helt enkelt inte fick låta sjukdomen ta öfverhand. Här på landbacken, där ingen luft finns, sysslös och redan halfdöd af längtan till hafvet och striden, har jag ingen som helst motståndskraft. Därför vet jag att detta är slutet. Riggen är bräckt, och

Hedvig Svedenborg.
Författarinnan till "Afviga och räta."

redlöst skulle jag segla omkring, om inte en högre makt, som jag tror på af hela min själ, stode vid rodet.

De två hårdaste pröfningar en man kan råka ut för har jag fått fresta.

Den ena — att inte kunna vinna den kvinnas kärlek, som han älskar. För Lina, äfven om du aldrig älskat någon annan, så har du dock icke älskat mig med den kärleken. Hade du det, tror du då att jag varit en sådan vante att jag låtit dig gå. Nej, nej. Men var glad ändå, gråt inte, ty du måste veta att du var lyckan i mitt lif i alla fall.

Den andra, att bli ratad af dem som man med hela sin mandomskraft arbetat för dag och natt, år ut och år in. Rederiets intressen var mina intressen, deras sak min sak, ingen kunde med mera lif och själ gå upp i sitt arbete än jag. Och så vid första svårighet blir man slungad, medan redieriet fröstar sig med att mitt dilemma är själförvålladt. Hur kunde jag veta att jag inte fick tala

Mognaden.

Af GUSTAF ULLMAN.

RE'N ANDRA, NYA BLOMMOR VAXA
i våra minnens örtagård
och tyckas hviska oss en läxa,
en gammal, hälsosam, men hård.

Du vet, en tid vi båda skydde
den ljuvva nejd, som sett vår strid,
långt hän vår smärtas pilgrim flydde
förgrämd och blek, — — det var en tid.

Och hvar för sig vi bittert förde
vårt hjärtas dolda rättgång,
och ingen part den andra hörde,
om icke stundom blott af tvång.

Så föll en sval, halft mattad kyla
på trötta ögon, läkta sår;
vi gifte icke längre skylla
att lifvet bjöd förnyad vår.

Och nu — försonade och stilla
vi vandra i vår kärleks ängd.
Vårt svunna Eden var en villa.
Men minnets port blir aldrig stängd.

med ett par tyska internerade kaptener i en spansk hamnstad, hvilka jag kände sedan förr och var det mitt fel att en spion rapporterade det till engelska admiralitetet. Underhandlingar pågå ännu — men medan gräset växer dör kon. — Och det är svårt att se sina fattiga tusenlappar, som mamma så väl behöfver, smälta samman. Dock detta gör mindre.

Hvad som känns, eller rättare har känts, ty nu är kampen slut, det är att ej bli uppskattad, och det var det som gaf mig sömlösa nätter, det var det som sög min kraft.

Men inför evighetsljuset ter sig allt så smått, utom du, mitt jordelifs skyddsängel.

Haf tack för allt och haf tack för dina bref och tankar från Stora Fågelberga i somras. Då förstod jag dig inte riktigt, jag var rädd att du skulle bli läsare, sentimental och kanske hysterisk. Men nu inser jag att det är någonting sundt och starkt och äkta du kommit in uti. Håll fast vid det — det är min varmaste önskan.

Kunde det äfven bli så att du finge ett hem med mamma och Gertrud, så vore det en glädje för mig att veta. Men det betyder i alla händelser mindre.

Jag skref det viktigaste först, rädd att krafterna inte skulle räcka till slutet, men som jag känner det gå än en stund, så vill jag säga dig att jag råkade Roberts för en tid sedan.

Det jobb han ville erbjuda mig — var helt enkelt skamlöst. Men han var ju en gång min vän, och som jag tydligt kände att vi aldrig mer komme att råkas, så talade jag med honom så att det kunde rört en sten. Sade honom att jag visste det hela om halsbandshistorien och berättade hvad den där defektiven sade mig ombord på Cleopatra, som mera gällde en halfbror till honom än honom själf.

Vet du Lina, han blef, som det tycktes, verkligen lite rörd af mina ord. Han erkände att han var i en sådan knipa, han hade kommit i skuld till den där damen vi såg på Grand Hotel, att när han såg halsbandet falla, han inte kunde stå emot. Och han nästan lofvade mig, om en sådan mans löfte är något värdt, att icke bringa mer olycka i det Douglassonska äktenskapet än han redan gjort. Han påstod bestämdt att han ägde äldre rättigheter till friherrinnan Gudrun än hennes man — ända sedan hon var sexton år — den uslingen. — Nu tänkte jag, eftersom du tycks af vår Herre ha blifvit utsedd till ett slags redskap i denna sak — att ifall du påminner honom om hans löfte till mig då jag väl är borta — så kanske han respekterar det.

Och nu god natt. Vi råkas i evighetens morgongryning. Till dess handla rätt, gör det bästa af allt och vet att du varit lyckan i mitt lif och att det är du som hjälpt mig att så lugnt och stilla — nästan med längtan flyta i hamn.

Gud välsigne dig och tack — tack —

Aldrig har ett bref varit så svårt att sluta, men nu ser jag inte klart längre — men jag kan ändå se in i dina ögon — dina trofasta ögon.

Din egen Fingal.

Hvarför jag inte önskar att du skall läsa detta förrän två månader efteråt, är att jag vill att när du läser det, du skall ha hunnit ur det första mörkret. Säg, nu känner du ju att jag inte är borta och att jag smeker ditt ljusa, vackra hår. —

Ja, det känner jag och äfven att ingen skilsmässa finns för dem som hålla af hvarann.

SLUT.

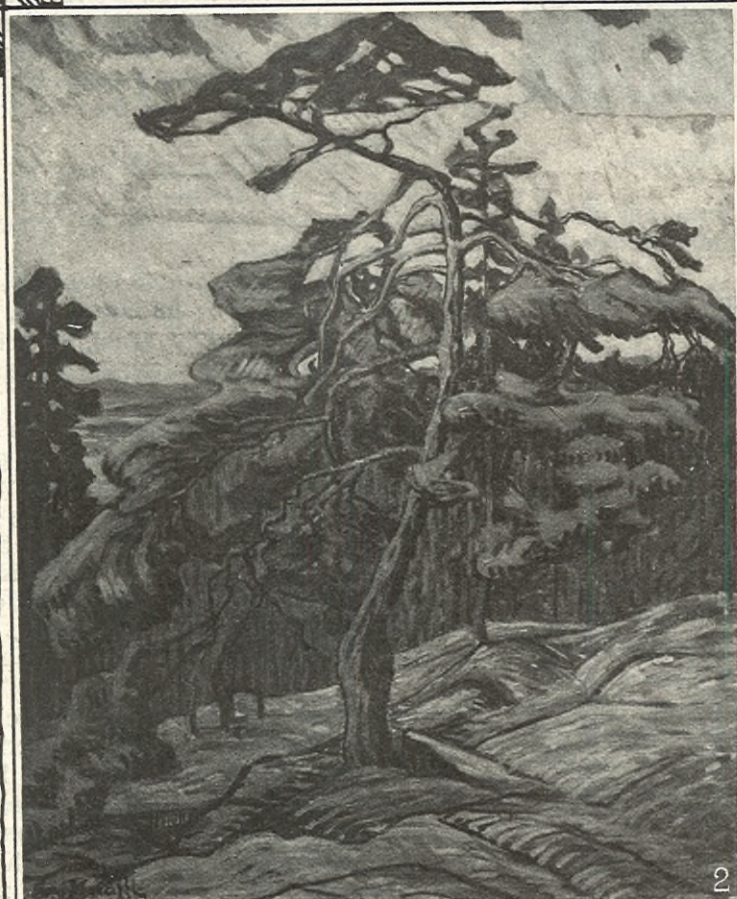
En kvinnornas

SVENSKA KONSTNÄRINNORS FÖRENING, som för snart fem år sedan åtnjöt gästfrihet hos "Die Vereinigung der bildenden Künstlerinnen Österreichs" i Wien har nu återgäldat denna med en inbjudning till de österrikiska konstnärinnorna att komma till Stockholm. För närvarande pågår i Liljewalchs Konsthall en representativ utställning, i hvilken österrikiska och svenska konstnärinnor deltaga med ett femtiotal namn å hvardera sidan.

Alla arter af konst från den mest afslipade akademiska till den frigiorda futuristiska äro före-

trädda bland dessa dukar och skulpturer både på den svenska och den österrikiska sidan. Svenskorna ha tagit skulpturhallen för sin del och där dominera Ida Matton, Ida Thoresen och Anna Petrus, det sistnämnda ett nytt namn. Alice Nordin, Gerda Sprinchorn m. fl. äro äfven företrädda med delvis nya, delvis förut kända arbeten.

De österrikiska målarinnorna ha för oss nyhetens hela lockelse. Vi vilja här endast nämna några namn, då utrymmet icke tillåter en ingående granskning. Sofie Korner framträder för första gången för publiken och hennes här re-

1. Brita Ellström: Midsommardans. 2. Edith von Knaffl-Gränström. Landskap från Hälsingland. 3. Sofie Korner: "Mutter". 4. Olga Brand-Krieghammer: "Amhof" i Wien.

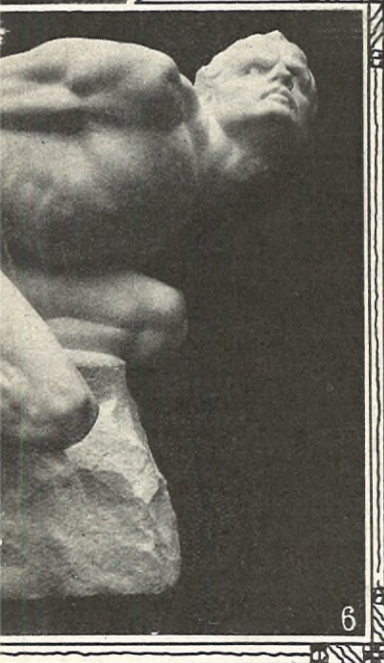
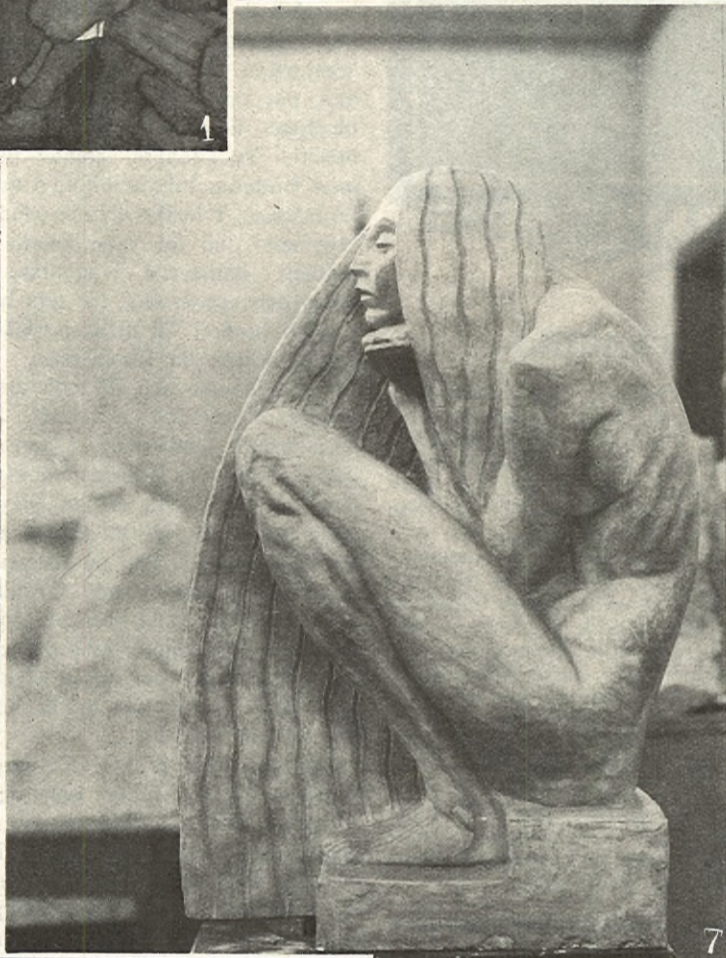

konstutställning.

producerade tafla Mutter ger ett af öfverflyttningen till papperet måhända försvagadt begrepp om intensiteten i hennes konstnärskap. Fru Funck intresserar med sina figurer, Helene Stein har en känslig färg, vidare minns man Salvendi, Sodona, Else May, Marischka Augustin, Martha Hofrichter och flera andra. Österrikiska afdelingens kommissarie är den svensk-födda målarrinnan Edith von Knaffl-Granström bosatt i Wien och här företrädd både hos svenskor och österrikiskor med några dukar fulla af kraft och koloristisk schwung.

På den svenska sidan finner man de flesta af våra kända kvinnliga namn. Två minnesutställningar representera värdigt de under fjolåret bortgångna konstnärinnorna Anna Nordgren och Elisabeth Warling. Af äldre konst minns man Hedvig Strandbergs stora duk Forêt de Fontainebleau, och Charlotte Wahlströms ljusfyllda landskap. Fru Mina Carlson har en samling porträtt i en stil som för tanken till Renoir, och andra intressanta porträtt- och figurstudier ha gjorts af Anna Wrangel, Elisabeth Barnekow, fru Backlund-Celsing och Kaia Widegren. Brita Ellström,

5. Ida Matton: I lifvets vår. 6. Ida Matton: Lokes straff. 7. Anna Petrus: Sibyllan. 8. Helene Stein: "Las Hilanderas". 9. Anna Nordgren: Mormors bref. E. Holmén foto.

som sällan låter allmänheten få del af sina större saker, har bidragit med en Midsommardans, där de säkert tecknade paren insvepas i sommarnattens ljusmättade focken. Stillebenskonsten har sedan gammalt varit väl representerad bland svenska målariinnor. Här finner man den företrädd bl. a. af Märtha Rudebeck, Eva Aström, Eva Béve och Helene Herslow. Bland landskaps- och gatubilderna noterar man Mathilde Wigert-Osterlund, Elsa Hammar-Moeschlin, Elsa Ström-Zetterberg och Hilda Heyman. Miniaturer exponeras af Fanny Hjelm och Berta Wilhelmsson och grafiken är ganska rik representerad af Elsa Ekman med träffande karikatyrer, Lydia Skottsberg, Ester Salmson, Eva Béve m. fl. Slutligen få vi icke glömma den yttersta vänstern. Längst till höger på denna flygel står Elsa Ström-Ciacelli, medan fru Grünwald och fru Kandinski, den senare utstället under sitt konstnärnamn Gabriele Münter, icke lämnat något öfrigt att önska, om deras afsikt varit att "épater les bourgeois".

Till sist några ord om den österrikiska konstnärsföreningens organisation. Föreningen bildades 1909 under ledning af fru Olga Brand, född baronessa Krieghammer, hvilken som målarinna för länge sedan slagit igenom i Österrike och hvars taflor införlifvats med offentliga samlingar. Fru Brand står alljämt som föreningens ordförande och det är mycket tack vare hennes energiska arbete som konstnärinnorna i Österrike fått sin erkända ställning. Föreningens vice ordförande, baronessan Helene Krauss, är också representerad här. Under beskydd af ärkeherfingarna Rainer och Leopold Salvator och, då den senare aflidit, af ärkeherfing Karl Franz Josef, den nuvarande kejsaren, har österrikiska konstnärinnornas förening hållit flera uppmärksamade utställningar i Wien. Den har äfven sändt kollektioner af sina medlemmars arbeten till Turin, Dresden, Budapest, Prag m. fl. städer.

Vid krigsutbrottet ställde föreningen sin lokäl till myndigheternas förfogande och där hölls en tid en kindergården, men så småningom blef det klart, att medlemmarna själfva voro i behof af stöd och hjälp under de hårda tiderna och föreningen har bl. a. inrättat modellkurser och tillhandehållit arbetsrum för konstnärinnorna. Vidare har man sökt skaffa afsättning för deras arbeten.

Deltagandet i den svenska utställningen har kommit till stånd med statsunderstöd.

Leonard.

Skiss af ANNA LEVERTIN.

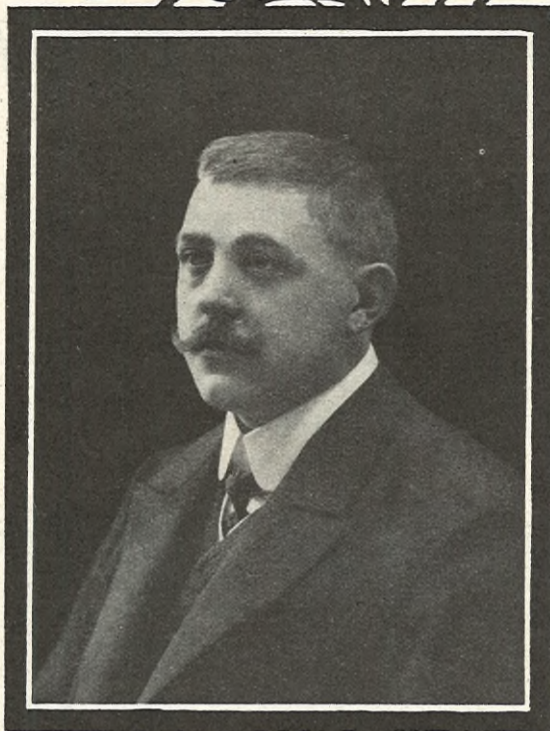
PORTVAKTERSKAN STOD FRAMFÖR BLOMSTERFÖRSÄLJARENS kärra och valde och valde. Det var visserligen icke mycket blommor hon behöfde, bara nog för att fylla det lilla spetsglaset, hvilket skuggade bilden af Leonard i uniform, som stod på valnötsbyrån, men hon tycktes hafva mycket svårt att bestämma sig. An tog hon upp och synade några röda nejlikor, som hon åter lade ifrån sig, än några hvita astrar. Till sist kastade hon en lång, längtansfull blick på nejlikorna, men bestämde sig för astrarna. Dock, då hon redan var inne i porten och försäljaren satte kärran i gång, kom hon hastigt ut igen, tog en röd nejlika ur buketten och placerade den bredvid astrarna. Med dröjande steg gick hon åter in i portvaktstegen och stack sin lilla bukett i glaset med nejlikan i midten. —

På tjugo dagar hade Leonard icke skrivit.

Det hade aldrig hänt sedan han blifvit mobiliserad. Tjugo dagar! Han som skref eljes hvarje dag. Hur hängde det ihop? Hopp och ångest sleto hennes modershjerta i stycken.

Tänk om Leonard stupat? började hyresgästerna undra och smögo sig hastigt förbi logen för att icke blifva antastade och ufrågade om deras mening om saken. Leonard var visserligen bara en portvaktsgosse, men hvad han betydde för föräldrarna, det visste man nog. Han var deras afgud. Och på sätt och vis hela husets tyrann.

I Paris är nämligen en portvakterska en viktig person, hennes makt så godt som enväldig. När Leonard skulle taga sin examen, måste det vara tyst och stilla i alla våningarna. För hans skull kostade minsta handräckning af hans mamma det dubbla, vare sig det var ett ärende midt öfver gatan, en hopsydd våd i en kjol eller ett par

Sten Granlund.

EN AF DEN SVENSKA PUBLICITETENS frägnaste och skickligaste män, medarbetaren i Stockholms Dagblad, redaktör Sten Granlund, har i dagarna aflidit efter en tids sjukdom 45 år gammal. Sten Granlund hade bland sin skiftande signaturer äfven valt "Partout" och han ägde också i hög grad den smidighet, som fordras af en tidningsman, som måste vara hemmastadd öfverallt. Men utom vakenheten och den snabba påpassligheten var han också begåfvad med en lyrisk ådra, som flödade i en massa tillfällighetsvers af det slag, som tidningarna anse sig behöfva vid jubileer och andra tilldragelser af större och mindre vikt. Han förstod som ofast att ge en innerligare och varmare klang äfven åt sådana vers och att hans musa äfven hade andra toner finner man i de diktsamlingar han utgivit af trycket. Med Sten Granlund gick en sällsynt fin och god personlighet bort och rummet efter honom, som i pressen kanske snart skall fyllas af de yngre, som rycka fram, kommer i kamratkretsen alltid att förnimmas.

pressade benkläder. Leonards uppfostran var dyrbar. Han skulle icke ligga och draga i snöret om näfterna som sin mor eller bära bördor som far sin, han skulle studera...

Förr, när man gick förbi portvaktstegen om kvällarna, satt han också alltid där, blek och stilla, vid bordet under taklampan med sina böcker framför sig. Antingen pluggade han kyrkohistoria eller aritmetik, skref temata eller ritade de vackraste kartor. Men så hade han också med glans gått igenom folkskolan och fått betyg och premier, hvilka berättigade honom till inträde i École Normale. Och när kriget bröt ut, var han vid tjugo år just examinerad lärare. Efter allt knog stod han vid målet! Mycket var det mamma portvaktens förtjänst, hennes oförtrodda sträfvande för sonens framtid.

Så bröt kriget ut, och Leonard kallades under fanorna.

Föräldrarna buro slaget beundransvärdt och hjälpte honom öfver afresans svåra stund. Och när han väl var borta, höllo de tappert modet uppe. Modern tycktes till och med förnygras. Som en ung kvinna sprang hon hvarje morgon med paket och bref till posten. Ty Leonard skulle icke sakna något. Medan föräldrarna nöjde sig med soppa och torrt bröd till kvällsvard, fick han de härligaste matförsändelser. Han fick läderflaska, strumpor och vantar och yllehalsduk, allt hvad en mor kan tänka ut åt sitt enda barn.

Föräldrarna skrefvo och han skref! Hvarje dag som Gud gaf stannade den rödhåriga brefbäraren framför portvaktstegen och bland andra bref låg gifvet Leonards utan frimärke, på gult farligt papper, men med en stil så elegant som om den varit präntad. Och själfva innehållet. Det märktes nogsamnt att Leonard tagit examen icke endast i välskrifning men äfven i grammatik och retorik, ty brevrens stilisering var så fullkomlig, att de kunnat tryckas utan korrigerings. Husets alla gäster fingo i tur och ordning höra dem högtläsas. Och icke bara dessa. Leonard skref nämligen äfven till alla hyresgästerna. Var han icke som en af dem? Hade han icke genomgått École Normale och blifvit utnämnd till korpral?

Första tiden, då breffven kommo från depåen där Leonard öfvades, voro de sentimentala och kvasi-litterära. Han gjorde små skisser öfver bondfolket i trakten, berättade lustiga historier om "sina män" och talade med ett visst vemod "om gatan vid hvilken han blifvit född", "om logen, där det drog från porten och där klockan pinglade hela natten", om sina studier och sitt måleri. Ty Leonard målade på lediga stunder. Inga moderna futuristtaflor, o nej, utan små oljefärgsdukar, i hvilka hvarje blad på träden voro utpetade och där man kunde räkna gräset på marken, konstverk som satte hans föräldrar i extas och uppvisades för alla besökande.

Sista breffvet till modern skiljde sig emellertid betydligt från de föregående. Det var hållet i enkla meningar och till och med handstilen var mindre omsorgsfull än vanligt. Han afrådde modern från att sända mer af den dyra kalfsteken i konserv, det var alldeles onödigt, samt sade att han var förhindrad skicka tillbaka sina begagnade kläder för att få dem tvättade och lagade. Däremot tackade han på förhand för kedjan hon lofvat gifva honom med föräldrarnas porträtt i, den skulle han alltid bära på sig. Och till sist — hade han dödsaning, stackars gosse? — bad han dem icke sörja, om något skulle hända honom, utan tänka på att han gjorde sin plikt och stred för det som rätt var...

Det var sista breffvet för tjugo dagar sedan. Andlösa dagar i fruktan och hopp.

Fadern gick icke mer på sitt arbete, utan satt häglös på en stol hela dagen i rummet, medan modern höll sig i porten, inväntande brefbärarens ankomst. Eller hon sprang bort till posten med det ena paketet efter det andra, liksom ville hon övertyga både sig och andra att Leonard lefde. Hon antastade militärer, som gingo förbi på gatan, för att höra deras mening om saken. Hon sökte upp familjer, som hade söner af samma årsklass som hennes barn, hon sof inte, hon åt inte, hon endast lefde i sin ångest.

Hvarje dag blef hon medgörligare mot ödet. Var Leonard fånge, så gjorde det ingenting, hon skulle nog laga så att han alltid hade något att äta... Kanske att han hade fått feber af att ha gått omkring i våta skodon? Tänk om han blifvit träffad af en förlupen kula och mist ena benet? Det kunde man reda sig för utan, då man var en studerad karl. Kanske bägge! Han fick nog en klass att läsa med ändå. Kanske han blifvit vanställd? För henne var han alltid den samme, hennes Leonard! —

Troligen hade han med sina män, han var ju korpral, blifvit afskuren från hufvudstyrkan under en rekognoscering. Pappa sa' just hur illa Leonard såg på långt håll, han liksom skelade litet... Men om han kunnat, hade han säkert skrivit. Fast han kanske blifvit förd till de ockuperade provinserna, och då förstod man hans tystnad... Låg sjuk på en ambulans? Sköterskorna hade minsann annat att göra än att skriva bref till alla, förstås... Så undrade och frågade hon och förtrodde sig i sin oro till alla på gatan och alla gissade och undrade.

Ju längre det led, dess tveksamare blef man, men ett argument stod kvar:

— Var Leonard död, borde föräldrarna fått

underrättelse från maireriet, och dessutom var han ju ännu icke ute vid själva fronten!

Till sist erbjöd sig själfmant den enbente öfversten en trappa upp att skriva till Leonards chef. Brevet afgick en måndag och innan veckans slut kunde man vänta svar. I lo- gen sof ingen, och hela huset gick i spänning.

På onsdagsmorgonen kom brefbäraren. Icke den rödhåriga, men den gamle som bar hem postpaket och uppradade utan ett ord nio postför-sändelser, alla bärande Leonards namn, på det runda matbordet.

Föräldrarna tittade på hvarandra. Fadern sträckte armarna i luften och segnade till golfvet, fyllande med sin tunga kropp hela det lilla rummet. Modern läste adressen på det ena paketet efter det andra, hon fattade icke samman- hanget.

Som en sömngångerska hjälpte hon till att få sin stäckars gubbe upp på sängen och började mekaniskt packa upp paketen. Där voro van- tarna och konserverna och fällflaskan och ked- jan... Intet hade nått honom.

— När skomakarns snedt emot fick igen sin sons tillhörigheter, var han död, sade hon half- högt. Alltså är Leonard död. Han har icke nänts berätta för oss att han blifvit förd till fronten...

Hon tittade sig omkring i det lilla rummet, där sonen kommit till världen, sofvit och ätit sam- man med dem, där han lekt som barn, vuxit upp, läst sina läxor, studerat... Och nu var han död... Hennes livsverk, hennes framtid, allt borta. Ännu kunde hon icke gråta, knappast sörja.

— Det är omöjligt, sade hon till mannen, vi hafva icke fått någon underrättelse från maireriet.

Men inom sig visste hon att det värsta händt, att hennes son var död. Hennes hjärta hade vetat det, känt det hela tiden. Och medan hon satt och stirrade framför sig, liksom tvekande att taga upp den sorgens börda, som skulle följa henne till livets slut, kom öfversten inhaltande. Han hade ett officiellt bref i handen och läste med darrande röst följande meddelande:

"Korporal Leonard Dubois, 6 kompaniet 7 divi- sionen II infanteriregementet, förflyttades för en månad sedan från depåen i Normandie till fron- ten i Champagne, där han afled på ambulan- sen den nittonde dennes till följd af förgiftade gaser..."

Fröken Axeline.

En blyertsskiss af HILDUR DIXELIUS- BRETTNER.

(Forts.)

PÅ AFTONEN SATT KANDIDAT GANS som vanligt och läste i sitt rum.

Det var den ljufvligaste majaftron, han satt med fönstret öppet mot trädgården. Trädens ljusa grönska glittrade och blänkte i sollju- set, som mildt och värmande flödade in i hans rum. Fruktträden stodo i blom och luf- ten var full af fågelkvitter.

Då knackade det på dörren och fröken Axeline kom in. Hon var klädd i sin grå si- denklänning, en gammaldags svart taffkap- pa, sin crêmfärgade spelshatt med de svar- ta hakbanden och röda rosenknopparna och bar en liten gul resväska i handen.

Hon kom hastigt fram mot kandidat Gans, där han satt.

"Lef väl, kandidaten — jag reser till Paris" — hon tryckte hans hand mellan sina båda — "Malvina sköter om kandidaten — den gode Guden hjälpe oss", så var hon ute, in- nan kandidat Gans ännu hunnit hämta sig från sin förvåning.

Japanskt på N. K.

JAPANSK HANDASLOJD KAN MAN FÖR närvarande studera på Nordiska Kompaniet, där man efter mönster från storstädernas jättemaga- sin anställt några japanska handtverkare, som ut- föra sitt arbete under publikens ögon. Silkes- broderier, träsnideri, målning och guldsmedsar- beten förfärdigas här af konstförfarna gulingar, som placerats i en dekorativ omgivning. Idun har fotograferat Naka-San, som på otroligt kort tid framförlar vackra broderier i silke för kimo- nos, kuddar och nåldynor.

Kandidat Gans vaggade fundersam fram till fönstret.

Just då trippade fröken Axeline genom den lilla hvita trädgårdsgrinden och ut på gatan.

Lönnarna stodo i blom. I det glittrande solnätet under deras kronor såg han henne försvinna. Det sista han såg var nickelbe- slagen på hennes lilla resväska, som reflek- terade solstrålarna, och de röda rosenknop- parna i hennes hatt.

V.

I den svagt upplysta korridoren i ett min- dre hotell vid rue de Montmartre stod den lille skelögde våningskyparen Jacques upp- klifven och polerade mässingsbrickorna öf- ver lamplågorna i taket.

Han gnolade den sista boulevardvisan och hvisslade refrängen, en flicka i bretagne- sockor och uppskörtad kjol kom och bar en vattenbalja förbi honom, han passade på och dröp några droppar putsolja i hennes svarta hår, hon blef ursinnig, det flödade en ström af okvädinsord öfver de röda läpparna. Ord- växlingen afbröts af att en resande kom uppför trappan, Jacques måste ned från ste- gen och den sköna Babette slängde ett stycke våt tvål efter honom.

Den resande var en gammal dam — "lög- lig — mycket löjlig," försäkrade Jacques se- dan — det var fröken Axeline.

"Monsieur Bark — oui, Madame, han bor här, men han är sjuk, mycket sjuk."

Fröken Axeline vet det, hon ber att bli förd till honom, hennes hjärta flämtar, hon är nära att digna af trötthet, där hon står.

Men Jacques gör en beklagande axelryck- ning.

"Ack, Madame — doktorn har sagt till, att ingen får släppas in till honom i dag — ingen mer än mademoiselle.

"Mademoiselle," upprepar fröken Axeline, "hvilken mademoiselle?"

Jacques gjorde en vältalig höjning på ögonbrynen.

"Jag vet inte — en ung parisiska — jag be- klagar, Madame, ni måste vänta till dess dok- torn kommer — han är här om en stund, han skulle komma tillbaka klockan åtta."

Fröken Axeline hade sjunkit ned på den lilla bamburörsoffan invid väggen strax in- till trappan. Hon öppnade sin väska och tog upp en flaska eau de cologne och bad- dade panna och tinningar. Så såg hon upp.

"Låt mig få ett rum," Jacques bugade sig förbindligt och gick bort, "men nära hono- så nära som möjligt", ropade hon efter ho- nom.

Hon var ensam några minuter, korridoren låg lång och smal framför henne, gaslågorna flämtade i taket, fröken Axeline satt och såg upp mot dem, "Une mademoiselle — une mademoiselle" — upprepade hon tankfull — i det samma kom Jacques tillbaka. Han för- de henne till ett rum — "N:r 33 om ni beha- gar, Madame — Monsieur Bark har n:r 37 — det är endast ett emellan. Då doktorn kom- mer skall jag säga att ni önskar tala med ho- nom, Madame —" han bockade sig.

Utanför dörren stötte han på Babette, som kom med vattenbaljan i händerna. Han nöp henne i näsan och sjöng i hennes öra re- frängen af en opassande visa.

Babette stampade och skrek af ilska.

"Är ni galen, Babette — vet ni ej, att den unge svenske målaren ligger för döden och nu har hans mor kommit — så där löjlig blir ni också, Babette, då ni blir gammal, nej, ni blir lik Marie Baffier, den gamla häxan, då skall ni få komma och tvätta mina trappor, Babette, 2 centimer och ett glas rouge skall bli taxan."

Han hoppade framför Babette, som spot- tade och fräste och holade att slänga vat- tenbaljan öfver honom. Så kilade han ut- för trappan. I första afsatsen stötte han samman med läkaren.

Det var en liten spenslig herre i fätt- knäppt, lång, gröngrå vårrock, han hade en svart silkesduk lindad flere hvarf kring hal- sen, endast en liten rand och snibbarna voro synliga af den höga kragen, hufvudet var ovanligt litet, ansiktet påminde om en ja- pans.

"Ah, pardon, Monsieur" — Jacques ord- nade sina anletsdrag, endast ögonen gingo sina egna vilda vägar — "det är en dam — hon vill komma in till Monsieur Bark — men jag sade, att ni förbjudit besök — nu väntar hon er, Monsieur — i n:r 33."

"En dam — ännu en dam," mumlade läka- ren, där han med små hastiga, nervösa steg gick uppför trappan.

Han lade af sig sina ytterplagg på den lilla bamburörsoffan och gick så in till den sjuke.

VI.

Fröken Axeline hade just orkat upp ur sitt soffhörn och stod framför spegeln och fäste den stora kamébroschen på en liten plätt af en smula gulnade äkta speisar uppe vid hal- sen, då det knackade på dörren och läkaren trädde in.

Fröken Axelines trötthet var i ett nu bort- bläst.

"Ack, Monsieur," hon kom lätt som en fläkt öfver golfvet, "hur är det med honom — ni låter mig väl komma in till honom, ack — pardon, Monsieur — mitt namn är Axeline Bergvall — jag står honom mycket nära — hans bästa vän — hans mor är död."

(Forts.)

◎ PÄRMAR ◎

till IDUN kunna erhållas hos hrr bokhandlare eller direkt från IDUNS EXPEDITION, mot likvid i postanvisning, till följande priser:

Röd pärm, med guldtryck, till "Idun" . . . Kr 1: 50 + porto 30 öre
 Röd eller grön pärm till "Iduns Romanbibl." " 0: 50 + " 10 "
 Röd eller grön pärm till "Iduns Hjälpreda" " 0: 50 + " 10 "
 Samtliga tre pärmar " 2: 50 + " 30 "

SVALÖFS EXTRA HVITA

KORNFLINGOR

koka på 3-5 minuter, försäljas blott i hel- och halvpaket.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
 (neh. af Elisabeth Östman's Husmoderskurs i Stockholm.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 28 JAN.—3 FEBR. 1917.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; lökdolmar med potatisbullar; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bulljong utan kött med vindböjlar; svinhare stekt som vildt med brynt potatis och salader; marängsuisse.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sill-sås med potatis; kaffe eller te. Middag: Köttbullar med stufvade makaroner; röd sagosoppa.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; fattiga riddare; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Grönsakskroketter med kaprissås och potatis; kall rispudding med aprikos-sås.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt hafregrynsgröt med mjölk; hafremjölsvälling; strömmings-låda med stekt potatis; kaffe eller te. Middag: Persiljefyllt kalfring med brynta morötter och potatis; soppa på torra plommon.

NYA
WERMLANDS-TIDNINGEN
 Grund. 1850 Karlstad Telefon 218
 är Värmlands största och äldsta tidning.

Behagliga och
 välgörande äro

GAHNS

runda tvålar:

Lavendeltvål
Hafremjöltvål
Tallbarrstvål

TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; pytt i panna (rester från onsdag) med rödbetor; kaffe eller te. Middag: Ärtor med fläsk; plättar med sylt.
 FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt hafregrynsgröt med mjölk; spicken sill med stufvad potatis. Middag: Pudding af kalfring (rester från onsdag) med svamp-sås och potatis; brödsoppa.
 LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; bifstek med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärturpuré med jordärtskockor; lungmos med potatis.

RECEPT:

Svinhare stekt som vildt (f. 6 pers.). Se Iduns kokbok nr 563.

Marängsuisse (f. 6 pers.). Se Iduns kokbok nr 921.

Stufvade makaroner (f. 6 pers.). 1 1/2 hg. goda makaroner, 2 lit. kokande vatten, 1 msk. salt. Hvit sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 7 dcl. kokande mjölk, salt, socker, (2-3 msk. rifven ost.)
 Beredning: Makaronerna brytas i 3 cm. långa bitar, påsättas i kokande, saltadt vatten och får

koka mjuka eller omkr. 20 min. De upphållas i durkslag, öfverspolas med kallt vatten och få afrinna. Till såsen fräses smör och mjöl 2 min., mjölken spådes på, och såsen får koka 5 min. Makaronerna läggas och få ett uppkök i såsen. Stufningen afsmakas med salt, socker och litet rifven ost, om så önskas. Serveras till kött-rätter.

Grönsakskroketter (f. 6 pers.). Rester af kokta grönsaker t. ex. morötter, selleri, palsternackor, blomkål, ärtor och böner (tillsammans omkring 1 lit.) 1 ägg, 1 dcl. stötta skorpor, 2 msk. hackad persilja, salt, soja.
 Till panering: 2 msk. mjöl (20 gr.), 2 ägg, 1 dcl. stötta skorpor.

Till stekning: 150 gr. palm eller matolja.
 Beredning: Grönsakerna hackas ganska fint och de stötta skorporna, det uppvispade ägget samt den hackade persiljan tillsätts. Massan afsmakas med salt och soja och formas till aflånga kroketter, hvilka rullas först i mjölet, därefter i de uppvispade äggen och sist i de stötta skorporna. De stekas vackert gulbruna i palmoljan, upplägges på varmt serveringsfat och garneras med persilja. Serveras med potatis och kaprissås.

Brödsoppa med frukt (f. 6 pers.). 1/4 lit. (85 gr.) torkade eller 1 lit. färska äpplen, 1 hg. torrt rågröd, 2 lit. vatten, 4-5 msk. socker (60-75 gr.), (1 dcl. sur saft.)

Beredning: De torkade äpplena sköljas väl i flera ljumma vatten. — Användes färska äpplen sköljas dessa och skäras i bitar. — De läggas därefter tillika med brödet i det kalla vattnet och få stå ett par timmar. Massan får därefter koka, tills den är mjuk, då den passeras genom härskigt och afsmakas med sockret. — Om så önskas tillsättes litet sur saft, för att ge soppa bättre färg och smak. Soppa serveras varm eller kall med eller utan vispad grädd.

Lungmos (f. 12 pers.). Hjartslag af kalfring, får eller svin, vatten, 1 1/2 msk. salt (23 gr.), 1 rödlök, 20 hvitpepparkorn, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 4 msk. (40 gr.), 3/4 lit. af spadet, 1-2 msk. ättika.

Beredning: Hjärtat och lungorna skäras upp, sköljas och få ligga i vatten 12-15 tim. hvarunder vattnet byts 2 ggr. De sätas på i så mycket kallt vatten, att det står jämnt öfver köttet, skummas väl och kryddorna tillsätts; får koka tills det är mörkt, då strupen och lufttrören rensas bort och köttet hackas tämligen fint. Smör och mjöl fräses 2 min., spadet, som bör vara väl skummat, spådes på, köttet lägges i, ättikan tillsättes och moset får koka under rörning 10 min., hvarefter det afsmakas noga och serveras med kokt potatis och ättika.

Skulle moset vara för hårdt, spådes med litet mera spad, i motsatt fall uttrördt i kallt vatten, och får däruttrört i kallt vatten, och får därefter koka 2 min.

SVAR

N:o 17. Ni kan vända eder till Fredrika Bremerförbundets byrå för erhåll. af upplysningar om dess olika stipendiefonder. Likaså kan stipendier sökas från Telefondirektör H. T. Cedergrens fond. Egenhändigt skrifven ansökan skall innehålla meddelande om i hvilken riktning sökande önskar utbildta sig, åtföljas af prest-, läkare- och skolbetyg, intyg af lärare eller annan person om sökandens begåfning, vandel, ekonomiska förhållanden, uppgift på lämplig person, benägen att öfvervaka sökandens utbildning om denna antages till stipendiat. Upplysningar erhållas af expeditionen, Rosenbad, Stockholm C. öppen under sept. o. okt. Sekreterare, läroverksadjunkten dr. Eliasson, Birgerjarlgatan 35, upplyser.

No name. N:o 18. Försök att få sälja broschplattor, knappar, (för monterning af blusar) samt manschettknappar i någon guldsmedsaffär. Annonsera i Idun så erhåller ni säkert en del beställningar. Visst erfordras det vana, men ännu mera skönhetssinne för erhållande af vackra former och färgsammansättningar.
 Ann Marri.

N:o 19. Sedan skrifmaskinen kommit i allmänt bruk, är det ej så lätt att få dylikt arbete. Hör efter på någon renskrifningsbyrå — i adresskalendern finner ni uppgift å adresser på flera sådana. Annonsera tillika och studera annonser.

No name. N:o 20. Försök förr på platser. Det är dyrt att sätta upp själf. Mycket svårt att få elever. Jag känner dem, som försökt.

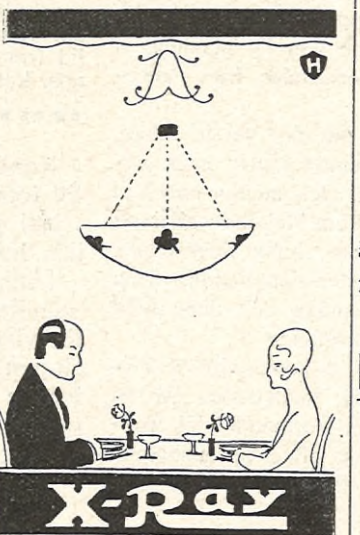
Ebon. N:o 22. En bekymrad fader ombedes uppge adress till Iduns redaktion för öfversändande af en mängd svar.

Lättast att intaga af stora och barn är Apoteket Vasens Laxermarmelad, med anledning af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. På alla apotek.

D. B. C.
Flytande Putskräm
 för metaller.
 Prova den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
 Fabrikant: Dorch, Bäckström & C:s A.-B. GÖTEBORG.

Hydrozon-Salva
 för sårnader m. m.

Konstgjord dagsljus. Indirekt elektrisk belysning. Hela rummet jämnt belyst utan skuggor. Elegant, behagligt, välgörande för ögonen. Begär vår X-Ray broschyr N:o 3. Besök våra utställningslokaler.
 Nordiska X-Ray Reflektor A.-B. Stockholm, Göteborg, Malmö

SINGER

ÄLDSTA MÄRKE
 BÄSTA SYMASKIN

Mellin's Food

är bästa kraftnärning för svaga, klona barn i alla åldrar. Bok om barns uppfostran gratis och franko från Mellin's Food Depot, Malmö.

Ärade husmödrar!

Det är Er måhända obekant hvad Sveriges bästa och pålitligaste hjälpmedel vid småbak heter? Det heter Gooda Jästmjöl. Burkar å 15, 25 och 50 öre köpas och några bepröfvade recept fås gratis öfverallt.

Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

Hallands Linneindustri-Bolag WEDDIGE.

tillverkar och försäljer: Dukttyger, handdukar, lärft, nåddukar af linne, halflinne och bomull. Blekta, oblekta och kulörta bomullsväfnader, klädningstyger, linne och bomull. Bolstervar, gardiner, broderlinne.

Korrespondenten Landskrona Tidning

(Grundlagd 1836)

är den i Landskrona med omejd ojämförligt mest spridda tidningen.

Prenumerera! Annonsera!

Tvätt!

Tvättning och mangling af privatkläder utföres på ett i allo förstklassigt sätt i **Mälarebadets Tvätt- & Strykinrättning** till ett pris af 45 öre pr kg. för tvättposter 5fverstigande 25 kg. Afgiftsfri afhämtning och hemsändning.

Allm. 93 44. Riks 38 15.

I en punkt äro alla husmödrar eniga:
SKULTUNA
KOKKÄRL
 äro bäst!

PARAMINT PASTILLER
 FÖRORDAS AV LÄKARE.
 Vid sjukdomar i munhåla och svalg. Effektivt skydd mot smitta vid epidemier. FLASKOR OM 50 ST. KR. 1.25
SÄLJAS ÖFVERALLT
 A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
 Kontrollant: PROFESSOR A. VESTERBERG.

Hvarför icke använda

Agra M. M.
 till bakning, stekning och dylikt i stället för det dyra natursmöret, då resultatet blir detsamma.
 Begär detta märke!

Pensionsförsäkring.

Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlevande änkor och barn. Inträde är öppet för hvarje svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd prövas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller ock årliga premier.
 All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med 4,5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.
 Prospekt portofritt. Adress: Storkyrkobrinken 11, Stockholm.

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,
 utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

En svensk läkares omdöme om Sasol-Tvålen:

Undertecknad, som dagligen använder **Sasol-Tvål**, får härmed intyga, att nämnda tvål har en behaglig, aromatisk lukt samt äger en synnerligen uppmjukande och lenande inverkan på huden, fullt jämförlig med de bästa franska tvålars. Särskildt utmärkt har jag funnit **D'Sasol-Tvålen**, hvarför jag anser mig kunna förorda den samma till bruk af läkare, tandläkare, sjuksköterskor och alla dem, som i följd af sin sysselsättning äro nödsakade att många gånger om dagen aftvätta sina händer.

Stockholm den 15 November 1916.

KARL MALMSTEN.

Med. Doktor.

CLOETTAS GULD-CACAO
I vidstående förpackning säljes öfverallt!

N:o 23. Det hedrar eder i sanning att under er fritt vilja vara till nytta för andra. Utan svårighet kan Ni få denna eder önskan uppfylld. Vänd eder till Centralförbundets för socialt arbete byrå, Lästmakargatan 6. Muntliga upplysning, kl. 1-3 e. m. dagligen. Detta under förutsättning, att Ni är Stockholmsbo. Skulle så ej vara fallet, finns ju äfven i de flesta landsortsstäder arbetsstugor och barnkrubbor, där man är tacksam få hjälp. Hur vore det att deltaga i en af Röda korsets upplysningskurser i sjukvård? Upplysningar, Karlavägen 4, kl. 11 f. m.

N:o 24. Finns å mannens sida verklig kärlek, visar han sig nu kunna afstå från spritdryckerna, gör han det ej nu, kommer han näppeligen att göra det sedan han genom giftermål vet sig vara i full besittning af »föremålet». En tids vistelse på en alkoholistanstalt vore det bästa, han bör ej betrakta detta som något nedsättande, tvärtom vore det ju att anse som hedrande. Känner en person, som var så svag, att han ej förmådde motstå begäret, då han var så nära förfall som möjligt, vände han plötsligt. Det sades, att han fått på egen be-

gäran något motgift insprutadt i blodet. Hur mycket som är sant häraf, känner jag ej, men därom kan man ju alltid tala med en läkare. Mitt råd är emellertid, gift eder ej med honom, så länge han ej visar säkra tendenser till bättring.

Göteborgska har flera svar å Iduns red. Uppgif adress.

N:o 25. Det synes för eder vara nödvändigt att få någon tids hvila, ombyte af omgivning och något stärkande medel. Af erfarenhet inom min omgivning har jag funnit t. ex. Phosphor Energonpiller vara nyttigt, men om lämpliga medel och behandling bör ni helst rådgöra med läkare. Glöm dock ej, att det är af största vikt att söka öfvervinna eder själf, att genom kraftig vilja frigöra eder från sjuklig inbillning. Eder omgivning kanske lider lika mycket af eder misstänksamhet som ni af brist på förståelse. Trång undan tanken på det egna jaget — det finns säkert många, många långt olyckligare likar, för hvilka ni kunde vara till tröst och hjälp och derigenom vinna harmoni med eder själf. Kanske skall ni anse mig »gammalmodig», då jag uppmanar eder att söka kraft genom läsandet af »böckernas bok», men, tro mig, ju mer

ni läser, dess mer förstår ni och finner det ni söker. Vidare skulle jag vilja förorda några små böcker af Ch. Wagner, en af dem t. ex. kallad »Vännen, inre samtals». De finnas i hvarje bokhandel.

Idunvån.
— Köp »För det dagliga lifvet, korta betraktelser», andra samlingen 2 delar af Natanael Beskow — en utmärkt bok, skriven af en man, som lefver som han lär och skrifer. Läs en bit för hvarje morgon och hvarje kväll, sakta och med eftertanke — och jag är säker om, att tillförsikten och själfstilliten skall snart återkomma. Böckerna innehålla lefnadsfrisk lifsfilosofi, som bör kunna stötta sjuka, svaga och nervösa. Särskildt del I innehåller i slutet många styrkande råd. Skrif sedan och tala om, huru mitt råd utfallit.

Rådgifvare.
— Svar finnes att afhämta å Iduns exp.
N:o. »Stamningen» är naturligtvis af nervös natur, ett slags »rampfeber». Sök råd hos dr Alfhild Tamm, Floragatan 6, eller hr Julius Kamke, Jakobsbergsgatan 33, Stockholm. Dr Tamm har gifvit ut en liten bok, behandlande nervösa talrubbingar, den ni kan rekvrirera från hvarje bokhandel.

Idunvån.
Stamning och andra talrubbingar bero egendomligt nog oftast af felaktiga näsor och slapphet i ansiktets nerv med thy åtföljande mindre herrarvåde öfver tung- och läppmuskler. Undertecknad har under många år lidit af stamning men är nu fullkomligt återställt tack vare att jag kom under lämplig behandling och fick min näsa och min tunga korrigerade. Ett stammingsfall är en ytterst komplicerad åkomma hvarför man bör vända sig till specialister på detta område. Den främste auktoriteten lär vara prof. H. Gutzman, Berlin. Här i Sverige anses musikdirektör Oskar Mellander adr. Lund vara vår främste specialist på talrubbingar och har äfven botat ytterst svåra fall. Dr. M. samarbetar med flera framstående läkare. En bok om talrubbingar är utgifven af doktor Alfhild Tham. Fröken H. Henningsson, Danderydsg. 4, Ståhl är äfven framstående på detta område.

F. d. stammare.
N:o 27. Har ni försökt Nevatophantabletter? Gör det eljes. Att vid svår huvudvärk taga ett aspirin eller acetyl-salicylsyrepulver i litet mjölk och därefter hvila i liggande ställning en half timme brukar vara välgörande. Massage och elektricitet äro ju också bra. Men ni bör helst rådfråga läkare innan ni företager någon behandling.

Idunvån.
— »Aina» har svar att afhämta på Iduns redaktion.
N:o 28. 1) De af eder omnämnda plattfotsstöden eller håfotsinläggen äro utmärkta och ge foten den behöfliga hvilan. De erhållas i N. Adamssons sjukvårdsaffär, Centralpalatset, Stockholm, kostar kr. 3,75. 2) Ni borde vända eder till dr Patrik Haglund i Stockholm, då felet möjligen kan afhjälpas.

Idunvån.
N:o 29 »Musiklärarinna» ombedes uppge adress till Iduns redaktion för erhållande af svar.

N:o 30. Då ni är kommen till så pass hög ålder är det kanske ej så lätt att bota »örönsuset». För-sök emellertid följande enkla medel, som på sin tid lär ordinerats af dr Liedbäck: lägg i en iten lenonglapp en kamomillblomma och lägg detta sedan i örat. Efter 2 dagar utbytes blomman mot en ny sådan. Fortsättes en tid tills örönsuset är borta.

Det modernaste NÄRINGSPREPARATET

På grund av sin sammansättning är Gigantos det mest effektiva styrkemedel, välsmakande, föredrages väl av alla, tages med förjusning av barnen.

Förordas av läkare för användning vid alla svaghetsstillstånd, rachitis, blodbrist, mag-sjukdomar, nervsjukdomar och efter långvariga infektionssjukdomar.

Flytande pr flaska kr. 1:85

Med kalk, pulver pr burk kr. 3:50

Gynna detta svenska preparat!

Erhålles genom alla apotek, å droghandel, samt från 141 14 RIKS AKTIEBOLAGET GIGANTOS, STOCKHOLM K. RIKS 141 14

Massage

billigt. Insänd 50 öre till porto så erhålles omg. illustr. broschyr öfver användn. af

Dubbelmassören

hvarmed envar kan själf massera sig lika bra som med anlitande af massör. Framstående intyg om öfverräsk. goda resultat t. o. m. inbesparade badresor. Vid stillasittande verksamhet o. mot Reumatism oersättlig. Pris kr. 7:— portofritt.

Akt.-B. Sv. Husgerädsfabriken, Moålfven.

N:o 31. »Orolig lärarinna» ombedes uppge adress till Iduns redaktion.

N:o 32. Bry eder ej om att följa en massa råd, utan rådfråga en skicklig läkare.

Idunvån.
N:o 33. Behandling med elektricitet torde hjälpa för det onda, men bör ni först fråga läkare.

N:o 34. Om ni är road af sport och friluftslif, torde kunna såsom lämplig förordas Fru Stina Rodenstams hushållsskola i Hudiksvall; Elfkullens husmodersskola i Jems-högsby, Fr. Selma Gustafsson; Skogsbo hushållsskola i Leksand, Gert-rud Wallin o. Signe Philip; hushållskurserna på Nääs, adr. Floda station; eller pensionat Anglica, miss Yong, Rättvik. Föredraget ni däremot Stockholm, vill jag förorda fru E. Östman-Sundstrands husmodersskola, adr. Klara Bergsgat. 40.

Idunvån.
N:o 35. Det erfordras för behörlighet till afläggande af juris kandidatexamen att vid allad studentexamen eller fyllnadspröfning ha erhållit vitsord om minst godkända insikter i historia, filosofi, propedeutik, latinska språket och ett främmande levande språk. Latin kan tenteras för lärare utom universitetet.

Idunvån.
N:o 36. Man anklagar kvinnorna för att prata mycket. Men jag tror att männen ej äro dem, kvinnorna, efter i detta hänseende. Er fråga bestyrker denna sats. I stället för att skriva allt det myckna som ni gjort, skulle ni gått upp på ett par tidningars redaktioner, inte skrivit. De ha brått på alla redaktioner. De ha inte tid att läsa långrandiga brev. Knappt korta. I få ord skulle ni framställt saken. Men jag tror knappt att saken låter sig göra, såsom ni tänkt det. Men ni kan ju alltid fråga.

Ebon.
N:o 37. Naturligtvis finns det kindergartensinstitut i Göteborg, bl.

a. »Göteborgs Kindergarteninstitut», närmare adress kan jag ej nu påminna mig, men bref går ändå fram. I Stockholm finnes Margaretaskolans Kindergartenseminarium, 1-årig praktisk-teoretisk kurs. Anna Eklund och Signe Akermark, St. Bältgatan 5. Äfven å Nääs förekomma kurser för blifvande kindergartenslärarinnor. Dessutom finns Uppsala kindergartens, fröken C. Holmberg, Bangårdsgatan 10. Örebro kindergartens, 1-årig kurs. Börjar i febr. 1917.

Idunvån.
N:o 38. Det borde kunna löna sig ty det ser ut som om dyrtiden skulle föra äfven det med sig att väfstolarna åter tagas fram i hemmen, ätminstone på landet. För att få anvisning på lämplig plats, kunde ni möjligen annonsera.

Idunvån.
— Var god meddela eder i bref märkt »Intresserad», Stockholm. Kanhända att man gemensamt kunde få till stånd en väfskola på landet.

N:o 39. Det finns ett »Hem för sjuka och åldringar Valhallavägen 107, A. T. 242 87. Hemmet för gamla, Enskede, Förestånd. fröken Lisa Borén. För helår 7 å 900 kr. Privat sjuk-, hvilo- och ålderdomshem, Birger Jarlsgratan 110, 2-3 tr. Förestånd. S. Carlström, Hulda Eklund. Atskilliga andra privata hem finnes. Bäst att genom respektive föreståndarinnor förskaffa sig pålitliga upplysningar. Vidare en del välgörenhetsanstalter, t. ex. stiftelsen Konung Oscar I:s minne, Björn-gårdsgatan 23, Södermalm, i hvilken emottagas mindre bemedlade fruntimmer ur ståndspersonsklassen. Ålder ej under 50 och ej öfver 70 år. Sökande skall styrka en oförvitlig vandell, bör vara ogift eller enka, ej behäftad med smittosam eller sinnessjukdom. Möbleradt rum-sängkläder, sänglinne, värme, ljus, kost, läkarevård, medicin och skötsel. Arsaavgift 450 kr. för eget rum. 300 kr. för deladt rum. Stockholms borgerskaps enkehuss.

FLORODOL-TVÅLEN

är barnens förtjusning.

Använd Florodol-Tvålen vid tvättning av de små. Den bevarar och stärker deras fina hud och rosiga hy.

Tidningen "Trollhättan"

är västra Sveriges piggaste och trevligaste halvvecko-tidning.

Synnerligen förmån. annonsorgan med vidsträckt spridning - inom alla samhällsklasser. - Begär annonsoffert!

GRATIS!

Frimärken bortskänkas! Ni erhåller 5 illustr. märken från Kuba, vackra Borneo-, Indora-, Transvaal-, Chile adressatporto-Venezuela- och Persiska frimärken, om Ni rek. min rikt illustr., 56-sid. stora Tidning för Frimärkssamlare, som erh. gratis Béla Szekula, Luzern, Schweiz.

eller, som det också kallas, Enkehuset, för enkor efter borgare i Stockholm. Adr. Norrtullsgatan 45. Idunvän.

N:o 40. I hvarje stad finnas dylika sjukkassar, i hvilka man genom anmälan kan vinna inträde, årlig medlemsavgift betalas. Likaså har Nykterhetsfolkets sjuk- och begravningskassa lokalafdelningar litet hvarstädes. Hvarje helnykter man eller kvinna vid 18-45 år vinner inträde och erhåller efter 3 mån. medlemskap sjukhjälp. Olika kl. 1 4:de kl. erhålles t. ex. 3 kr. pr dag under 100 dagar af året. Inträdesavgift 3 kr. och månadsavgift 2 kr. Centralstyrelsen för denna sjuk-kassa har sitt säte i Karlskrona. Idunvän.

N:o 41. a) Har ni tänkt på att garnet numera står så högt i pris, att det behöfs ganska stor skicklighet och vana för att kunna förtjåna något på maskinstickning. b) Mot en viss procent af försäljningssumman kan ni nog få dem afyttrade i någon affär exempelvis pappershandel. Idunvän.

N:o 42. Det behöfs alldeles ej någon personlig inställelse, men lysning skall af begge kontrahenterna sökas och i den församling hvarst kvinnan är kyrkoskrifven. Den nya äktenskapslagen har redan trätt i kraft och finnes införd i Sveriges rikets lag 1916, där den återfinnes i anslutning till giftermålsbalken. Idunvän.

N:o 43. Har man endast 2 rum, anser jag det mest praktiskt inreda det ena till soffrum, det andra till hvardagsrum. I många dylika smålägenheter är köket, åtminstone i nya hus, så pass prydligt, att det kan i hvardagslag användas som matrum. Man kan ju, om utrymmet tillåter, ha en skärm för spisen. Idunvän.

N:o 44. Naturligtvis kan man ha hvad som helst nästan, men korrekt anses det ej vara att till smoking begagna hvit halsduk, till en sådan hör frack. Idunvän.

N:o 45. Ni bör säga fru Arboren. Idunvän.

N:o 46. Då man ej vet hvarom saken rör sig, kan råd ej gifvas, men vill ni — gerna anonymt — tillskriva mig under adress Iduns Redaktion, och framlägga edra bekymmer, skall jag gärna stå till tjänst med de råd en jurist kan lämna eder. Ni kan med fullt förtroende vända eder till Idunvän.

— Begär boskillnad. Idunvän.

N:o 47. Ni kan adoptera barnet så snart ni har moderns eller föräldrarnas samtycke, men barnet har ej rätt att bära fosterföräldrars eller adoptivföräldrars namn, utan måste Ni därom ingifva skriftl. ansökan till Konungens Befallningshafvande i länet. Namnteckningen skall vara bevitnad, 4 kr. bifogas i och för kungörelse. Beslut meddelas därefter af K. B. och efter bifall göres anmälan hos pastorsembetet om att nytt släktnamn uttagits af barnet. Idunvän.

N:o 48. Allra enklast är om en godvillig öfverenskommelse kan träffas makarna emellan. I så fall behöfver, enl. den nya lagen, endast ansökan göras hos rätten, då denna till en början dömer till hemskillnad på ett år. I annat fall får ena maken instämma den andre till rätten å den ort, där han har sitt hemvist. Äfven då dömmes till 1 års hemskillnad, sedan rätten pröfvat förhållandena. Sedan det dömts till hemskillnad, skall boet skiftas, och hustrun råder därefter ensam öfver sin del. De tre varningarna inför kyrkoråd förekomma nu ej längre. Idunvän.

N:o 49. Om ni vänder eder till ett hemslöjdsmagasin, t. ex. i Halmstad eller Helsingborg, kan ni få beskrifning på naturtrogen modell till den önskade nationaldräkten. På Nordiska Muséet i Stockholm finns äfven modeller. Idunvän.

N:o 50. Ekorrskinn emottagas hos bundtmakare. På sina ställen äro skottpenningar utfästa för ekorrar (i Blekinge utgjorde de förra året en verklig landsplåga, de uppträdde t. o. m. ögenradt på stadsgatorna. 5 å 10 öre betalas för hvarje uppsad ekorrsvans. Idunvän.

— Liten ekorrjägares mamma tillrådes vänligt att tillåta sin lille son låta de små glada djuren lefva i fred! Det kan ej vara nyttigt för ett barns sinne att lära sig värdera deras lif i penningar, lär honom värdesätta naturen och hvad däri är på ett ideellare sätt innan det är försent! Idunvän.

N:o 51. I Syster Elisabeths sjukhem. Nybrogatan 3, erhålles kost efter af läkare föreskrifven diet. Likaså i Elfkullens sjuk- och hvilohem, Djurås i Dalarna. Särskildt för mag- och tarmsjukdomar. Dr Gertrud Gusander. Priset är här 7-10 kr. pr dag för ensamt rum inklusive kost m. m. Deladt rum 5:50-6:50. Har ni ej tänkt på dr Westerlund i Enköping? Idunvän.

— Klara. Tillskrif E. L. Näs-sundet p. r.

TRÅDARNA.

(Forts.)

— Jag tycker det är kyligt i kväll, sa han. Vill du ha en toddy, far, det skulle bestämdt värma upp?

— Säger min själ inte nej till den värmeböljan, — kallt som sex, fast Strömberg lofvat värme — litet gikt i benen skulle nog lära honom spå litet bättre.

Unga frun tog genast den förnicklade pannan, som stod på en vridbar bokhylla och fyllde den med vatten från kranen i väggen. Brukspatronen följde nyfiket manövern, tyckte det var akkurat som Moses vid klippan. Han hade förresten suttit och undrat öfver den blänkande tingesten — förmodade det var något antikt, liksom sonhustrun sagt om den gamla trebenta fulingen ute på matsalshyllan. Han misstog sig dock grundligt, ty pannan var ett äkta nutidsbarn — hettefrad som få, det skulle han snart få se. Dagmar satte pannan tillbaka på hyllan. Efter en stund började den puttra och sjuda. Både fru Blom och brukspatron tittade misstänksamt dit bort. Till sist utbrast den senare torrligt:

— Aldrig har en sett maken till »pannarama» — sväfar icke en levande ande öfver vattnet —

I det samma tog unga frun småleende pannan och placerade den på toddybrickan, och brukspatron insöp snart med välbehag den aromatiska doften från den halfsekelgamla rommen, men förklarade ändå, att toddyvatten utan stickor och ved, det kallade han häxeri.

— Skål, far, sa junior — låt oss dricka för det mänskliga snillet, som gjort naturkrafterna till sina tjänande andar —

— Ande, ja, skattade gubben, du är samma lurifax som förr, och din spiritus springer rakt bort med mitt gamla förstånd.

— Ah, skräp, det hittar nog igen, far, om jag känner dig rätt — bara den inte springer bort med ditt hjärta, tillade han och sneglade illmarigt på sin hustru —

— Ah, för fasingen, replikerade gammal-Isidor — hjärtat har man allt brandförsäkrat vid 60 år — eller hur fru Karin —

Kära hjärtanen — det är bara en askhög redan vid femtio, försäkrade hon.

— Men försäkringen, du far, är kanske tagen i »de förenade», sa grosshandlaren och log.

— Säkerhetsåtgärder är inte att lita på, käre sväfar, ifyllde sonhustrun — Det behöfs bara, att en länge isolerad tråd genom rubbning kommer i kontakt med en annan, så uppstår tvärt kortslutning — och det brinner. —

— Det var huggarn, så du målar — lilla skålmunge — sa Brukspatron belåtet och kysste sin sonhustru på handen.

Isse afsände »blixtsnabbt» ett trådlöst telegram till sin hustru. Hon afläste: »bra gjort, lilla bundsförvant. Goda utsikter».

Nu hördes från pianot den gamla värmlandspolskans glada toner utan att någon levande varelse tycktes ha sin hand med i spelet. Det började se skrant ut med sym-pati'n, ty brukspatron var förströdd — satt och undrade om han fått hallucinationer af den förrådiska spiritisten. Fru Blom, som inte heller kunde förklara fenomenet, sa indignerad ifrån, att hon tyckte nästan det var förmåtet af ett litet piano att själf spela konstnär. —

— Det är inte riktigt god ton, menar svärmor — att ge intelligensen ett sådant spelrum. —

Du är just en spelevink, du pojke — och har alltid velat spela första fiol mot far din, brummade gubben smått förtretad. Men fru Blom blandade bort korten med en förmodan, att de båda visst voro för gamla och efterblifna.

— Ah, stoltsera inte med någon ålder, när man ännu kan hinna fira silfverbröllop, skämtade grosshandlaren.

När de unga senare på kvällen blefvo ensamma sade grosshandlaren:

— Du skall få se Dagmar, att vi lyckas. —

— Men du går nästan på för fort. Ingen fara — du minns väl, hur kort tid vi hade att förälska oss på — har du haft ondt af det, du lilla solstråle? Och han kysste henne ömt.

Morgonen därpå berättade Dagmar, att en flygare kommit till staden och tillade skålmaktigt:

— Svärfar kan få flyga ett tag för 100 kronor —

— Är du tokig barn, jag är väl inget fjäderfä heller, var hans drastiska svar.

Fram på dagen lotsade fru Dagmar emellertid utan vidare protester mor och svärfar fram till startplat-

sen, där grosshandlaren redan stod och viftade med flygbiljetterna. Han hade nämligen anmält sig och sin hustru som passagerare. Denna underättelse nästan vettskrämd fru Blom, och när luftskeppet steg mot höjden förklarade hon att hon kände sig riktigt sjuk —

— Bara »flygvärk» — bästa syster — som snart går öfver.

De gamla skulle i parken invänta de ungas återkomst, men deras väntan blef lång. Patronen började bli otålig. Slutligen kom dock telefonbud om, att flygmaskinen af okänd anledning måst gå ned vid Vestanå några mil utom staden. Brukspatron och fru Blom hade intet annat val än att ensamma försöka taga sig hem genom de bullrande gatorna. Nu var det fru Blom, som fick ta ledningen. Gubben rasade öfver bilarna, som luktade infamt och tjöt som om hela staden vore lomhörd. Han var säker på att de tänkte köra öfver honom — men att dö på gatan, som en annan trashank, då man besuttede hela Granhamra — betackade han sig för.

När det villande paret lyckligen hamnat hemma i entrén voro de båda ganska utmattade. Fru Blom pekade villrådig på hissen — undrade om de skulle våga tumma sig upp på den där inrättningen, men brukspatron försäkrade resolut, att hellre ville han bli barn på nytt och krypa på alla fyra. Det var med en känsla af lätt-nad, som han sedan satte nyckeln i patentlåset och bjöd sin ledsagarinna att stiga in i den tomma vånningen — jungfrurna voro afton-permitterade och småflickorna på barnbjudning. Inkomna i grosshandlaren arbetsrum öfverfölls de af en stark främlingskänsla, som de dock sökte dölja för hvarandra. Fru Blom slog sig ned i soffan

med sin sticksöm, men brukspatron, som inte vidare senterade de låga, lejtontassa fåtöljerna, vandrade af och an på golvet. Han längtade efter sin gamla korgstol och sin aftontoddy och förmodade, att fru Blom också törstade efter sin lilla styrketår. De sneglade lystet bort till den elektriska pannan, men dess magiska kraft vågade de dock icke fresta. Patronen retade upp sig allt mera och gaf nu på sitt kraftspråk betyg åt de moderna uppfinningarna. Fru Blom, som också harmades öfver att känna sig så ynkligt tafatt, lämnade sin plats och gick ut i köket. Men inte en årlig pinne ved, fotogenlampa eller minsta lilla ljusstump fann hon — bara kranan, slangar och förrådiska trådar. Hon närmade sig gasledningen, tvekade om hon skulle våga vrida på kranen, då brukspatronens kraftiga hand i det samma lades på hennes axel.

— För tusan, Karin — ge sig inte i slang med det där rackartytget — Kranum, slangum, gasum, kökslatin för enkelt lantfolk —

Fru Blom, som tog saken mera godmodigt tyckte, att de måste väl finna sig i att stå utanför tekniska paradiset, då de inte ägde dess Sesamnyckel.

— Frysa och svälta och titta genom nyckelhålet, är inte i Isidor Bergvalls smak, gormade gubben, i det han drog fru Blom med sig in i rummet. Där inne rådde redan skymning och de kunde ingenting företaga sig. Sällsamma ödet ironi — där sutto två människor — som hittills alltid vetat att genom egen kraft öfvervinna svårigheter — i en öfverkulterad miljö — lamslag-na, under det att deras förvekligade bortskända afkomma omildt slungats utom civilisationens rämärken.

(Forts.)

Prima Engelska
Antracitkol, Ångkol, Hushållskol,
Koks & Smideskol
ständigt på lager till lägsta dagspriser.
Telefoner: Namnanrop "Lavéns Kolimport"
LAVÉNS KOLIMPORT A.-B.
17 Mälartorget 17

En roman av Gunnar Cederschiöld

DEN SISTE KERGOËL

Roman från Frankrike under
det pågående kriget.

Författaren skildrar med sin
livliga och fängslande fram-
ställningskonst spännande
krigsbilder mot bakgrunden
av det parisiska artistlivet.

Införes som följetong i
Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning
med början den 2 Jan.

Prenumeration mottages för Göteborg å
vår Expedition . . för Kr. 4.50 pr kvartal
Genom posten . . för Kr. 3.50 pr kvartal

inberäknat
hemböring.

inberäknat
postarvodet.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast bestyrkta avskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

SOM FAMILJEMEDLEM erhåller duglig fröken plats, i Göteborgs närhet (25 min. spårvägsresa). Sökanden bör vara frun behjälplig med att fostru och sköta flere minderåriga barn lätta att omhändervara. Svar med fotografi till »Frans sällskap och hjälp», p. r. Långedrag.

GUVERNANT erhåller den 20 jan. plats att läsa II:dra kl. kurs med 12-årig flicka, konvaalescent. Hälst även pianolekationer. Svar med betyg, foto och lönepretentioner torde sändas till »Undervisningsvan», Sv. Telegrambyrå, Örebro.

ENKEL, BÄTTRÉ FLICKA, ej under 25 år fullt kunnig i matlagning o. villig att ensam sköta ett hushåll på 2 pers., erhåller plats i fin familj en timmes järnväg fr. Stockholm. Bästa rekommendationer fordras. Svar till »Ung familj», Nord. komp. annonsbyrå, Stockholm.

I GODT HEM, egendom närheten af Sthlm får som husmors verkliga hjälp, bättre hushållsvan duglig flicka plats. Medlem. Jungfru finnes vid Nya Inack-byrå, Jakobsbergsg. 34, Stockholm.

EN DUGLIG, EXAMIN., verkligt barnkär barnsköterska, som redan praktiserat några år, önskas för 2 flickor i åldern 4 1/2 o. 3 år samt en liten som väntas i maj. Platsen tillträdes 1 april. Goda, skriftliga o. muntliga rek. nödvändiga. Hjälp med tvätt och strykning kan påräknas. Lön 35 kr. i mån. Svar till »Fru D.», Upsala p. r.

ENKEL, SNALL FLICKA, af aktad familj får plats i åldrigt prästhem som hushållshjälp och sällskap. Sv. till »God hjälp», Idun exp. f. v. b.

BILDAD, FRISK, UNG FLICKA, som genomgått kurser i trädgårdsskötsel o. väfnad eller klädsömn, önskas nu genast eller så fort som möjligt, som hjälp åt husmoder å stor, småländsk herrgård. Familjemedlem. 4 jungfrur finnes. Sv. m. foto, betyg o. lönepret. t. »G. 1917», Växjö p. r.

UNG, BILDAD FLICKA, barnkär och kunnig i husliga sysslor, erhåller gen. plats i liten ingenjörsfamilj vid västkusten att, tillsammans med husmodern, utan jungfru sköta hemmet. Hjälp till tvätt och skurning. Familjemedlem. Vid ett godt och trefligt sätt fästes stort afseende. Sv. med foto, ref. o. lönepret. till »Husmors sällskap», Idun exp.

PLATS FINNES för bildad, gladlynt flicka, att vara frun behjälplig med hemmets skötande i tjänstemannafamilj. Tjänare finns. Fritt vivre och resor erhålles. Sv. till »I. B.», p. r. Katrineholm.

ENKEL elemtantbildad flicka kunnig i handarbeten o. d. erhåller mot fritt vivre plats i liten familj i Stockholm, där jungfru finnes. Sv. till »Genast», Idun exp.

EN TROENDE, kyrkligt sinnad flicka med goda rekommendationer, något kunnig i matlagning och ett hems skötsel sökes såsom ensamjungfru i liten prästfamilj i Falun. Sv. med foto och lönepret. till fru Annie Arvedson, Falun.

Söker Ni plats

på något af den kvinnliga verksamhetens olika områden?

Kom då ihåg

att ett bepröfvadt och af tusentals kvinnliga platsökande med bästa resultat användt förfaringsätt är att sätta in en liten annons i IDUN. En platsannons — 10 mm. stor — kostar endast 2 kr. 50 öre. Beloppet insändes i postanvisning, hvarvid texten lämpligen skrives å postanvisningsblanketten.

FRISK OCH PALITLIG FLICKA som vill åtaga sig att tillsammans med van sköterska varda en liten hjälplös, lam o. stum flicka får utmärkt plats den 1 maj på landet. Endast verkligt hjärtegod och barnkär flicka bör anmäla sig. Fj familjemedl. Sänd sv. m. foto, löneanspråk och ref. till »J. N.», Idun exp.

PALITLIG barnkär och helst sykunnig barnsköterska eller barnjungfru får stadigvarande plats för 4 barn, ålder 10-8-6-4 år i disponentfam. vid bruk i Småland. Sv. t. »G. B. Palitlig», Idun exp. f. v. b.

En andra lärarinneplats vid landthushålls- och kvinnliga folkhögskolan i Tumbleberg är ledig till ansökan före den 1 mars. Undervisningskyldighet i hälsolära, barnavård, praktiska öfningar i trädgårdsskötsel, husdjurskötsel, sömn- och gymnastik. Lön 400 kronor jämte ett möblerat rum för tiden 16 april—14 juli. Tumbleberg i januari 1917. Styrelsen.

Vid Stockholms Stadsmissions Landthem för flickor är till våren plats ledig för en trädgårdslärarinna som tillika är kunnig i sömnad. Sökande bör vara fullt frisk, ordentlig och pliktrogen, helst allvarlig kristen och kyrkligt sinnad, samt ej under 25 år. Sv. m. bet. o. rek. sändes före 15 febr. till föreståndarinnan vid Edesta Landthem, adr. M ö l n b o.

Hos Östergötlands läns Hemsjödförening anställes nästa 1 mars en frisk och hurtig flicka, fullt kunnig i väfnad och väfvars tillräkande. Ansökan jämte betyg insändes före den 20 febr. till folkskoleinspektören Alfr. Fridén, Linköping.

Till en vid Östersunds hospital ledigvarande plats såsom

Arbetsföresänderska

kunna ansökningar, åtföljda af betygsskrifter, från kompetenta sökande före den 10 febr. ingifvas till hospitalskontoret. Sökande böra äga färdighet i väfnad, sömnad och annan handslöjd, hafva förmåga att handhafva sådana arbeten samt lämna sig att däri leda de sjuka. Aflöning utgår efter 528.— kr. pr år med tillägg å 10. 10 o. 20. procent resp. 2, 5 och 10 tjänsteår, 1 klass kost, bostad med värme och lyse samt tvätt. Östersund den 17 januari 1917.

Vid Länslasarettet i Vänersborg

börjar ny elevkurs nästa 1 okt. Fordringar bland annat minst 21 års ålder och elementarskolebildning. Kursen, som är 2-årig, omfattar såväl teoretisk som praktisk utbildning. Närmare upplysningar lämnas af Öfvresköterskan därstädes.

Ordinarie lärarinnor

anställas vid Gävleborgs läns folkhögskola för kvinnor efter ansökan hos styrelsen före den 15 mars. I. Handslöjds lärarinna med underv. skyldighet huvudsakligen i väning, stickning och gymnastik. Tjänstgöringstid 3 mån. vär och försommar. Kompetens: Handarbetets väner eller Brunssons vävskola. Lön 400 kr. och möblerat rum. II. Lärarinna i skolans Husmodersavdelning med underv. skyldighet i matlagning, teoretisk födoämnes- och hushållslära samt sjukvårdslära. Tjänstgöringstid 3 mån. Kompetens: Skolkökslärarinnekurs vid Fackskolan eller Rimfors. Lön 400 kr., fri mat och möblerat rum. Styrelsen för Folkhögskolan, Bollnäs.

Guvernant

Yngre, undervisningsvan lärarinna önskas för 2 barn i 7-årsåldern hos läkarfamilj i Angermanland. Musikalisk och språkkunnig föredrages. Sv. m. lönepret., ref. och foto, som återställes, fortast möjligt till »Läkarfamilj», S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

En medelålders bättre flicka

eller barnlös änka, helst fr. landet, kunnig och villig att utföra allt som hör till ett enkelt hems skötsel, vänlig och barnkär, erhåller den 1 mars plats hos familj, där husmodern har lärarinnebefattning. Tre barn i åldern 7—3 år finnas. Bostad: vackert belägen och med nutida bekväml. inredd stuga med trädgård i Göteborg. Svar med lönepr. och rek. till »Palitlig familjemedlem» p. r. Göteborg 3.

Lärarinna,

för undervisning åt 3 barn i Läroverkets lägre klasser (ålder 8—12 år) erhåller plats genast eller den 1 Februari. Gullbringa säteri, Ytterby.

Barnfröken

väl meriterad och sykunnig får gen. plats hos brukstjänstemän i Värmland. Svar m. betygsskr., foto o. lönepret. till »H.», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm, f. v. b.

PLATSSÖKANDE

Utbildade barnsköterskor spec. från Sällskapet Barnavård, anskaffas af Stockholms Stads Arbetsförmedling, Regeringsgt. 107. Riks-o. Allm. tel. 4047. Kl. 9 f. m.—4 e. m. (örd. 9—2). Obs! Särskild avdelning för barnsköterskor! Samarbeta med sällskapet Barnavård!

UNG, BILDAD DANSKA, skicklig pianist, önsk. vistas som medlem i god fam. Villig vara till hjälp samt betala för sig. Svar till »Danska», Blekinge Läns Tidning, Karlskrona.

HUSFÖRESTÅNDARINNA med stor arbetsförmåga o. god vana vid ett bättre hems skötsel samt de bästa rek., söker plats. Sv. t. »Sparsam o. intresserad», Sv. Dagbl.:s Annonskontor.

BÄTTRÉ FLICKA önsk. plats i treflig fam. som husmoders verkliga hjälp. Något kunnig i linnesömn. Lön önskas. Sv. t. »Familjemedlem 21», Idun exp.

UNG FLICKA med normalskolekompetens önsk. plats som guvernant. Sv. till »Blekingska», Idun exp.

UNG FLICKA som genomgått 8-kl. läroverk samt hushållsskola önsk. mot fritt vivre plats i fin familj att under god husmoders ledning deltaga i alla inom hemmet förefallande göromål. Sv. till Huslig och barnkär 1917», Gefle p. r.

EX. SJUKGYMNAST. Ung, bildad sjukgymnast önsk. plats å sjukhus, i familj eller hos ens. pers. Goda bet. Sv. emotes tacks. till »Norrländska», Idun exp. f. v. b.

HOS LÄRARINNA eller ensam dam önsk. enkel, bättre flicka som genomgått hushålls- o. slöjdskola, plats. Sv. till »Familjemedlem 22», Idun exp.

30-ÅRIG, BÄTTRÉ FLICKA önskar plats som hjälp och sällskap (event. hush.-fr.) hos äldre dam eller i mindre fam. där jungfru finnes. Goda rek. fr. förut inneh. 9-årig plats. Ref. gifvas och önskas. Sv. inom 8 dagar till »Verksam» Helsingborg p. r.

UNG, FÖRLOFVAD FLICKA, med realskoleex., önsk. snarast möjligt komma till herrgård ell. större gård för att under husmoders ledning få lära allt som hör till ett hems skötande. Sv. med prisuppgift till »Kaja 18 år», Idun exp. f. v. b.

I FINT HEM i Stockholm, eller dess närhet, önsk. ung, bättre småländska komma såsom hjälp och sällskap. Tacks. för sv. till »Fritt vivre», Idun exp. f. v. b.

34-ÅRIG ENKEFRU önsk. förestå ett hem där husmor saknas. Ar fullt kunnig i god matlagning o. allt som hör till ett bättre hems skötande, betyg finnes. Sv. till »34 år», Idun exp. f. v. b.

KVINNLIG TRÄDGÅRDMÄSTARE önsk. plats till våren. Goda betyg. Sv. till »K. T.», Idun exp. f. v. b.

FLICKA fr. landet önskar plats som medlem i fam. på större gård. Har genomgått hushållsskola, är kunnig i sömnad. Lön önskas. Sv. till »Hjälp i hemmet», p. r. Tidaholm.

ENKEL, BÄTTRÉ FLICKA söker pl. i fam. för att under husmors vänliga ledning deltaga i husets sysslor. Kunnig i handarbeten o. väfnad. Sv. till »Norrländska W. G.», Idun exp. f. v. b.

ENKEL, ORDENTLIG FLICKA önsk. plats i bättre hem eller herrgård att få lära matlagning. Sv. till »Norrländska», Eskilstuna p. r.

I STÖRRE PRÄSTGÅRD, eller hos ensam dam, helst i Stockholm, önsk. 30-årig flicka plats, som hjälp och sällskap. Sökanden är musik., erfaren i husl. sysslor samt kyrkligt och socialt intresserad. Sv. till »M. B.», Jönköping p. r.

VÄFLÄRARINNA önskar plats i fam. (helst prästfamilj på landet) där flickor finnas, hvilka önska undervisn. i väfnad. Är äfven villig något deltaga i inom hemmet förekommande göromål. Sv. till »Bohuslänska 23 år», Idun exp. f. v. b.

SOM KOKERSKA eller hushållerska önskar enkel, bättre landbrukardotter, plats, till lit. fin fam. eller ungherre. Är van vid hems skötande både stads- och landthem. Goda bet. från förut innehafd plats. Sv. till »Norrländska», Resele p. r.

UNG FLICKA önskar komma i prästgård eller större egendom för att af god husmoder lära sig ett hems skötande. Sv. med prisuppgift till »Ung flicka», Allm. Tidn.-kont., Gust. Adolfs torg.

UNG BÄTTRÉ FLICKA önskar plats i familj på större gård, att mot fritt vivre hjälpa till i hushållet. Sv. till »Familjemedlem 15 mars», Pataholm p. r.

24-ÅRIG förlofvad flicka önskar att under husmoders eller hushållerskas ledning lära matlagning. Är van och villig att utföra förekommande göromål. Sv. till »Hushållselev», p. r. Mjölby.

UNG, ANSPRAKSLÖS FLICKA från Dalarna, önskar plats som sällskap och hjälp åt ensam dam eller i mindre fam. Lön önskas. Sv. till Anna Nordling, Gagnef.

UNG FLICKA, som genomgått 8-kl. läroverk och är intresserad af hushåll, önskar plats i fam. helst där barn finnas att vara behjälplig med förens göromål om så fordras. Äfven läxläsning. Sv. till »R.», Idun exp.

TROENDE FLICKA, som genomgått sjukvårdskurs önsk. privat vård eller som undersköterska på sjuk- eller barnhem. Goda rek. finnes. Sv. till »Sjukvård», Kumla.

UNG, MUSIKALISK FLICKA önskar plats mot fritt vivre som hjälp och sällskap hos bildad familj i stad eller å större herrgård, helst där ungdom finnes. Sv. till »Familjemedlem», Pataholm.

BILDAD 24-årig flicka, fr. mycket godt hem i Skåne önskar plats, att såsom familjemedlem deltaga i husliga göromål. Är kunnig i sömnad och handarbete, är musikalisk, önskar helst komma på landet i närheten av stad. Någon lön önskas. Tacksam för svar till »Vintern 1917» postfack 6, Akarp p. r.

Husföreståndarinna. Praktisk, medelålders enkefru söker snarast plats i god familj, med eller utan husmor, gärna med barn. Småskoleexamen, flerårig praktik med goda betyg. Goda ref. Sv. till »A. R.», Idun exp. f. v. b.

Ex. barnsköterskor kunna erhållas på längre eller kortare tid genom Svenska Sjuksköterskebyrå, Kungsgatan 21, Göteborg. Tel. 144 35.

Husföreståndarinneplats

önskas af medelålders dam, praktisk och väl kunnig i ett hems skötande, gärna där barn finnas. Prima betyg. Sv. till »A. B.», Idun exp. f. v. b.

INACKORDERINGAR

OBEM. DAM erhåller god inack. o. vård hos ung bildad barnm. (ej praktiserande). Sv. till »Sällskap», Idun exp. f. v. b.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilo hem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej.

Sommakonfirmander mottagas äfven detta år i Brägarps prästgård, adr. Staffanstorps, A. K. Nordstrandh, Kyrkoherde.

God inackordering

beredes för 4 unga flickor att lära hushåll samt alla i ett hem förekommande göromål. Lära konstväfnad, bestående i Rödlakan, Krabbasnar och Pukagång, därtill skånsk hälsöm o. knytnyg. Sv. till »Första maj 1917», Löberöd.

Två bildade flickor

önska under sin semestermånad inackordering i familj på landet, där tillfälle gifves att lära hushåll och idka sport. Sv. till »A. och O.», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

Babykorgen!

(Mont. skär eller blå.)
Kr. 20.—
Babylådor från Kr. 10:00—15:00, innehållande hel utstyrelse, välsytt och af bästa kvalitet. Sändes mot efterkräft.
Helsingborgs Linneutstyrelseaffär, Malmö. Rikstel. 48 12.

Fullständig utstyrelse för hemgiftor

Färdigsydd dam- och barninn. Egen sytelier. Profver sändas på begäran.
A. C. Cronquist & Son, Malmö. Riks 815.

55 Kungsgatan	Almedahls Försäljnings-Magasin,	55 Kungsgatan
Kontoret 21 66. GÖTEBORG. Butiken 11 31.		
<p>Damst- och Drällidustygger. Lakanslärft. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgång. Mangelduk. Badkappyg. Hvita o. kulörta Bomullstygger m. m.</p>	<p>Rikhaltigt urval af Linne- och Bomullsartiklar.</p> <p>Levererar fullständiga Linneuppsättningar för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privat hem samt Brudutstyrlar.</p>	<p>Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.</p>

Svenska Teaterförbundets Lotteri

DE 13 HUVUDVINSTERNA:

<p>2 kronor per lott</p> <p>Sammanlagda vinstvärdet över 110,000 kronor</p> <p>Obs! Dragnin sker så snart lotterna slutsålls, dock senast den 31 mars 1917. Lotteriets adress: Nybrogatan 11 A 1 tr. Postadress: Stockholm 5.</p>	<p>Eff vackert hem från Nordiska Kompaniet, bestående av möbler till matsal, vardagsrum och sängkammare.....</p> <p>K-R-I-T-bil, 4-sitsig, 25 hkr. elegant torpedkarosseri, från automobil-firman Philipsson & Co, Stockholm ...</p> <p>En svinbesättning bestående av 6 st. unga, betäckta avelsuggor av blandad Yorkshireras, 10 st. gödsvin o. 10 st. smågrisar (ca 6 v. gamla)</p>	<p>9,000 kr.</p> <p>6,500 kr.</p> <p>5,000 kr.</p>	<p>3:dje dragningen,</p> <p>Sammanlagda vinstvärdet över 110,000 kronor</p> <p>Lotter till landsorten kunna rekvereras utan försköttlikvid, helst å brevkort, hos lotterits exp., Stockholm 5, då 35 öre till porto och dragningslista tillkommer.</p>
--	---	---	--

OBS! Matvaror för 20,000 kr. OBS!

10 st. Vinterförråd 10 st. vinster, vardera best. av matvaror för 2,000 kr.

Dessutom ett mycket stort antal särd. värdefulla vinster, varav en del utställas i lotteriets utställn. BIRGER JARLSG. 18, Stockholm

Dr. Heilmans
ELECTROMEDICINSKA INSTITUT.
NERVSJUKDOMAR och REUMATISKA
ÅKOMMOR.
Kungssportsplatsen 2, Göteborg.
Tel. 45 46.

Gymnastikdirektörsexamen
afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar den 14 sept.
Prosp. gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Göteborgs Gymnastiska Institut
Fullständiga ettåriga kurs i
Sjukgymnastik och Massage
Nästa årskurs börj. 12 Jan.
Begär utförligt prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
kurs i massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt!
Stockholm. : : **Hollandaregatan 3.**

Kurs i massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MESSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt!

Zanderska Gymnastiken,
Birgerjarlgatan 23.
Gymnastik, Massage, Elektrisk
Hetluft. Damafd. kl. 11-1.
Snedbeh.-afd. kl. 1/2 3-1/2 5.

Afmagringsvä,
—absolut verkande — oskadlig. —
Pris kr. 4:50 + porto. Förs. disk.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21.

Hennaextrakt oöfvertrifligt och
oskadligt hårfärgningsmedel i alla nyanser. Pris Kr.
7:50 + Porto.

Camomilleextrakt för erhållande
af blondt hår.
Pris Kr. 3:50 + porto.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan, Stockholm.

Kylsalva.

15-årig frostska botad! Insänd
rekvisition så fort som möjligt så
sändes en sats om fem askar om-
gående belagd med postförskott å
kr. 3:75 plus porto. Svar till »En-
stående resultat», Iduns exp. f. v. b.

Misspyrdande Hårväxt
utrotas med pasta Stabil. Absolut
ofarligt och luktfritt medel Ej
pulver. Efterlämnar ej märken el-
ler rodnad i huden. Pris 3:50 +
porto. Förs. disk. Ebba Beckmans
Hygieniska Salong, Grefturegatan 3,
Stockholm.

VARDA HÅRET
om det är sjukt eller friskt, och använd
• **ZIWERTS' EXTRAIT VEGETAL.** •
Bästa hårkonserveringsmedel. Finnes till salu
hos frisörer och i parfymaffärer samt hos
Kungl. Hofleverantör
ZIWERTS EFTR., GÖTEBORG.
Återförsäljare rabatt

FINNES NÅGON ÄLDRE, godhjärtad
förmögen dam, som skulle vilja hjäl-
pa en bildad, men fattig flicka,
som råkat i stora bekymmer. Sv.
emotes tacks. af »Rådville», Iduns
exp. f. v. b.

TRICOPHEROUS

är världens förmästa Hår-
medel och öfverträffas icke af
något annat liknande preparat
Pris pr fl. 2.50.
Erhålles hos alla 1:sta klass Parfumeri-,
Drog- och Coiffyrfärer.

MÄRKET MARKATTAN
GÖR TENN BLANKT SOM SILVER
OCH KOPPAR SOM GULD.
(HOS ALLA HANDLANDE.)
Sunlight Såpval Aktiebolag
Göteborg

Kurs i Trädgårdsskötsel
gives å Rosentäppan pr Stehag 15 april—15 okt. Frukt-, grönsaks- och blomster
odling. Skötsel av drivbänkar och vinkast. Konservering. Begär prospekt.
Gertrud Östergren. Maria Lindskog.

Lektioner i Linnesömnad,
även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder
Elever mottagas dagligen 12 sept—15 dec., 10 jan.—10 juni.
Karin Egnér. **Eva Egnér.**
R. T. 35 30. Sibiyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04

**E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och
Flickpension i Djursholm**

börjar ny kurs den 1:sta Febr. ev. tidigare som pågår 3 å 4 månader. Kursen
omfattar Matlagning, Kläd- och Linnesömnad, Handarbeten, Konstslöjd, Sång
Musik och Språk. Föreläsningar i Konst- och Litteraturhistoria jämte besök i
Stockholms Museer under sakkunnig ledning. Referenser. Begär prospekt adr
Fröken E. Hult, Villa Hult, Djursholm.

Torshälls kvinnl. trädgårdsskola, Leksand
10:de kursen den 1 apr.—31 okt. 1917. Ett par stipendier utdelas. Prospekt
och ref. på begäran **Lilje Landgren. Märta Philip.**

Doktorinnan Bergmans Målarskola.
Elever mottagas i Porslins-, Olje-, Akvarell- och Gobelinnållning.
Miniatur på elfenben. Beställningar mottagas. Allm. Tel. 24996.
Humlegårdsgatan 10, 2 tr.

**HEM-
HUSHÅLLSSKOLAN.**
Undervisning meddelas af från fackskolan utexan skolkökslärarinna
i enklare och finare matlagning, bakning, syltning o. konser-
vering, konfektkokning, dukning och servering, uppköp
af matvaror, enkel hushållsbokföring o. födoämneslära samt
rengörning, tvätt och strykning, vården af linne o. säng-
kläder m. m. I husmoderskursen ingår fullst. undervisning i kläd-
och linnesömnad för hand och på maskin, tillklippning, lag-
ning, märkning etc. samt moderna handarbeten äfvensom
Samaritkurs. — — — Som skolan aser att ej blott meddela
eleverna praktisk o. grundlig undervisning i en husmoders arbete och
plikter utan äfven samtidigt kunna bereda de unga flickorna den till-
syn och trefnad, som endast ett hem kan gifva, *bo alla elever inom
skolan* och endast ett begränsadt antal (6 å 8 st.) mottagas. Ref.:
Myntdirektör K. A. Wallroth m. fru; Professorn vid Tekn. Högsk.
Valfrid Petersson m. fru. Vårterminen börjar 30 jan. 1917. Förfråg-
ningar besvaras omgående af skolans föreståndarinna
Fru Emma Kjellström, Storgatan 32, Stockholm.
ALLM TEL. 242 08.

Etablerad 1847.

Allcock's Plåster

EAGLE BRAND.
Världens Mest
Betydande Utvärtes
Läkemedel.

Hosta, Förkylningar, Klema Lungor. *Allcock's Plåster* verkar såväl preservativt som läkande. Förhindrar förkylningar att fatta för djup rot.

Reumatism i Skuldrorna förhindras genom användande af *Allcock's Plåster*. Atleter använda detsamma som medel emot styfhet eller ömhet i musklerna.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det är ett Universalmedel, som säljes i alla apotek öfver hela den civiliserade världen. Kan påläggas hvarhåst smärtor finnas.

Skulle Ni vara i behof af ett piller,
TAG DÅ UTAF Brandreth's Piller (Est. 1752.)
Vid förstoppning, gallsjuka, huvudvärk, svindel, dålig matmätning etc.
FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.
ALLOOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

Birgitta-Skolan
Beridarebansgatan 17.
Kurserna i klädsömnad, linnesöm, barnkläder, vitbroderi,
konstvävnad m. m. taga åter sin början 15 januari. An-
mälningar mottagas under December månad. Prospekt på
begäran.
Riks 108 63. Allm. 41 48.
Elisabeth M. Glantzberg.

En svensk symaskin till
hvarje svenskt hem.
Med solid konstruktion förenar
Husquvarna symaskin teknisk
fulländning i utförandet.
Den betalar sig!
Husquvarna
Symaskin

OLAUS OLSSONS
ORDER-
TELEFONER
"Olaus Olssons"
HOLIMPORT AB.

Turkiska badet
i Malmtorgsbadet är öppet hvarje
torsdag för damer. Yppersta me-
del för uppehållandet af smärt figur
och fin hy. Badet är angenämast,
om man är flera i sällskap. Pris före
kl. 12, kr. 1.50, efter kl. 12 kr. 1.75.

Moderata dagbladet
Jämtlands-Posten
i Östersund är ett utmärkt annons-
organ för den som vill träffa den
burgna publiken vid Inlandsbanans
omsättningskraftiga område. Begär
direkt prisuppgift från
A.-B. Jämtlands-Postens Tryckeri, Östersund.
Rikst. tel. n 66.

Villa i Sköfde
förstklassig, 7 år gammal, till salu
på grund af utrikes resa. Fritt
läge mot söder och väster, stora
härliga rum, centraluppv., bad, el.
ljus, gas m. m. Vidare tel. 555
Sköfde Vasag. 36, fröknarna Scheffer.

LOTION ALMA
Förträffligt medel mot fet och
transpirerande hud, samt mot
pormaskar. Användes till an-
sikte, hals, byst och armar.
Huden blir ljus matt. Verkar
omedelbart. Pris 4 kronor.
Maria Enquists Institut
för Skönhetsvård och Plastiska
operationer.
STOCKHOLM.

**Kvinnliga
Trädgårdsskolan**
vid Önnestads Folkhögskola
och Lantmannaskola
(Nära Kristianstad)
börjar ny kurs 15 mars, fortgår 15
okt. Mottagas elever i undantags-
fall för kortare tid. Synnerligen
roda undervisningstillfällen. Lära-
rinnorna utexaminerad trädgårdsmästare
fr. Alnarps Trädgårdsskola. Bästa
hälsofarliga, praktiska ut-
bildning för unga flickor
våde för hem och självförsörjning.
Prospekt genom rektor *Yngve Melan-
der, Önnestad.*

*Idun utgifves denna vecka
i A och B.*